1. บทนำ

1.1 กล่าวนำ

อุบัติเหตุจราจรเป็นเหตุการณ์ลูกโซ่ เกิดขึ้นจากความผิดพลาดหรือบกพร่องของอย่างน้อย 1 ใน 3 ปัจจัย คือ ความผิดพลาดของคน คิดเป็นร้อยละ 95 ความบกพร่องของยานพาหนะ คิดเป็นร้อยละ 28 และความบกพร่องของถนนและสภาพแวดล้อม คิดเป็นร้อยละ 22 จากตัวเลขที่ปรากฏจะเห็นว่าสาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากตัวคนเรานี่เอง หากผู้ใช้ถนนได้ตระหนักและคำนึงถึงความสำคัญของการขับขี่ที่ปลอดภัยจะสามารถช่วยลดจำนวนอุบัติเหตุลงได้ ประเทศไทยสูญเสียประชากรจากอุบัติเหตุจราจรในแต่ละปี ประมาณ 13,000 ราย ในจำนวนนี้ ประมาณร้อยละ 80 เป็นผู้ขับขี่และซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์ มีผลงานวิจัยที่ชี้ให้เห็นชัดเจนว่านักเรียนและนักศึกษาเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงสุดในการเกิดอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์

คณิตศาสตร์และฟิสิกส์เป็นเครื่องมือที่สามารถช่วยในการทำความเข้าใจถึงอันตรายของการขับขี่ที่ไม่ปลอดภัย เช่น การขับรถเร็วเกินอัตราที่กำหนด หรือขับรถตามคันหน้าอย่างกระชั้นชิด การลงมือทำความเข้าใจกับอุบัติเหตุโดยผ่านการทำโจทย์คณิตศาสตร์และฟิสิกส์จะช่วยให้นักเรียน — นักศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญในการใช้รถใช้ถนนอย่างปลอดภัยอย่างถาวร

1.2 อุบัติเหตุจราจรในชีวิตจริง

อุบัติเหตุจราจรเป็นสิ่งที่ป้องกันได้ หากผู้ใช้ถนนและผู้เกี่ยวข้องเข้าใจสาเหตุของการเกิดของอุบัติเหตุและดำเนินการแก้ไขและป้องกัน ใน 3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น ตัวอย่างข้างท้ายนี้ แสดงให้เห็นถึงความสูญเสียที่เกิดขึ้นเมื่อเกิดอุบัติเหตุ

อุบัติเหตุจราจรบางครั้งเกิดขึ้นโดยตรงต่อนักเรียนนักศึกษา เช่น กรณีที่รถบรรทุกไม้เสยท้ายรถโดยสารหกล้อ เทกระจาด "น.ร. – น.ศ." เจ็บ 54 คนที่โคราช ขณะนำนักเรียนไปส่ง

อุบัติเหตุสยองคร่าชีวิตนักเรียน – นักศึกษารายนี้เกิดขึ้นเมื่อเวลา 07.00 น. วันที่ 22 มิถุนายน 2547 พ.ต.ท. อรพล โคตรโนนกอก สส. สภ.ต. โพธิ์กลาง อ.เมือง จ. นครราชสีมา รับแจ้งมีเหตุรถบรรทุกสิบล้อชนกับรถโดยสารหกล้อ มีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บจำนวนมาก บนถนนบายพาสปากทางเข้าชุมชนวัดเลียบก่อนถึงโรงเรียนโคราชพิทยาคม 500 เมตร ซอยมิตรภาพ 8 ต..ปรุใหญ่ อ.เมือง จึงรีบ

ไปตรวจสอบพร้อมพ.ต.อ.ณัฐ อรรถกวิน ผกก. หน่วยแพทย์ฉุกเฉิน รพ.ราชสีมาธนบุรี และหน่วยกู้ภัยสุก 31 ที่เกิดเหตุพบรถโดยสารหกล้อสายราชสีมา-พลกรัง ยี่ห้ออีซูซุ สีฟ้า ทะเบียน 10-4582 นครราชสีมา ถูกชนท้ายพังเสียหาย พลิกตะแคงคว่ำอยู่บนถนน ห่างออกไปพบรถบรรทุกสิบล้อ ยี่ห้ออีซูซุ สีเทา ทะเบียน 70-0882 หนองคาย ของบริษัทสิทธิพรการค้า จ.หนองคาย ซึ่งบรรทุกไม้แปรรูปมาเต็มคันจอดอยู่ หน้ารถมีรอยชนกันจนพังยับเยิน ท่ามกลางชาวบ้านที่กำลังช่วยกันลำเลียงผู้บาดเจ็บซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักเรียน-นักศึกษา ที่นอนร้องโอดโอยอยู่บนถนน นำส่งรพ. มหาราช และรพ.ราชสีมาธนบุรี รวมมีผู้บาดเจ็บทั้งสิ้น 54 คน อาการสาหัส 1 คน สอบสวนทราบว่าขณะที่นายบุญล้วน สิงห์พยัคเดช อายุ 40 ปี กำลังขับรถ มีนักเรียนและนักศึกษาจาก 2 สถาบันโดยสารมาเต็มคันจนแน่น กำลังจะไปเรียนหนังสือมาถึงจุดเกิดเหตุกำลงจะเลี้ยวเข้าซอย ถูกรถคู่กรณีวิ่งตามมาด้วยความเร็วสูง พุ่งชนท้ายเอาดื้อ ๆ จนรถพลิกคว่ำ นักเรียน นักศึกษาบางส่วนกระเด็นตกออกมานอกรถ เบื้องต้นตำรวจคาดว่าคนขับรถสิบล้ออาจหลับในหรือเบรกไม่ทัน

ข้อมูลจากศูนย์ข้อมูลข้อสนเทศสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ปี 2545 ระบุว่า สาเหตุการเกิดอุบัติเหตุเนื่องจากการขับรถตามกระชั้นชิด คือ 4,029 ครั้ง และการหลับใน 448 ครั้ง

รูปที่ 1 : เยาวชนผู้ใช้จักรยานยนต์เป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงสุดในการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุ

ตัวอย่างการเกิดอุบัติเหตุกับนักเรียนเมื่อ 19 เมษายน 2545

นักเรียนหญิง 3 คนขับรถจักรยานยนต์ออกจากซอยที่บ้านทุ่งขมิ้น จังหวัดสงขลา เพื่อที่จะออกมาจุดกลับรถ แต่เนื่องจากจุดกลับรถดังกล่าวอยู่ในบริเวณทางโค้ง ที่มีต้นไม้บดบังการมองเห็น (รูปที่ 2 และ 3) จึงทำให้นักเรียนหญิงผู้ขับขี่มองไม่เห็นรถบนทางตรงที่วิ่งมาด้วยความเร็วสูง ซึ่งคนขับเหยียบห้ามล้อไม่ทัน ส่งผลให้รถทั้ง 2 คันชนกันอย่างรุนแรง จากอุบัติเหตุดังกล่าวทำให้นักเรียนหญิง 2 คนเสียชีวิต และอีกหนึ่งคนบาดเจ็บสาหัส

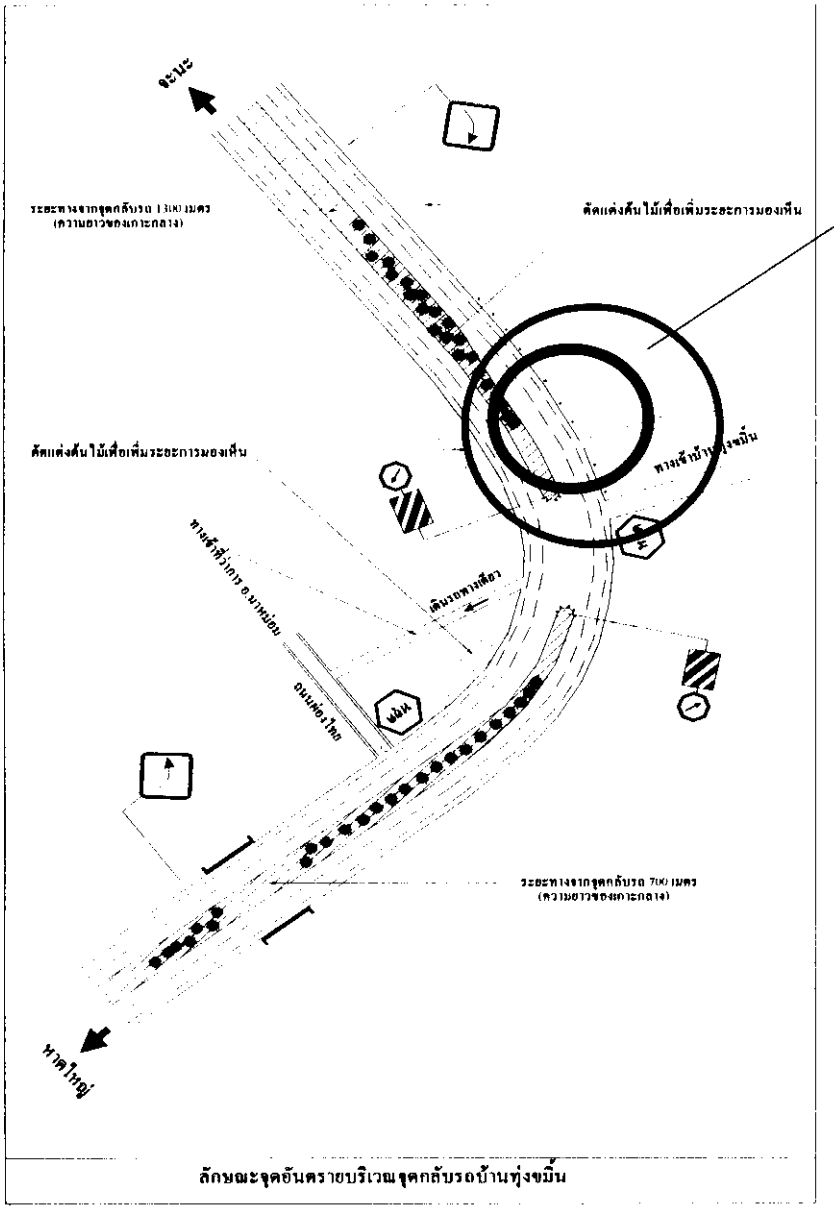

บริเวณจุดเกิดเหตุ

รูปที่ 2 : ทางโค้งบริเวณบ้านทุ่งขมิ้น

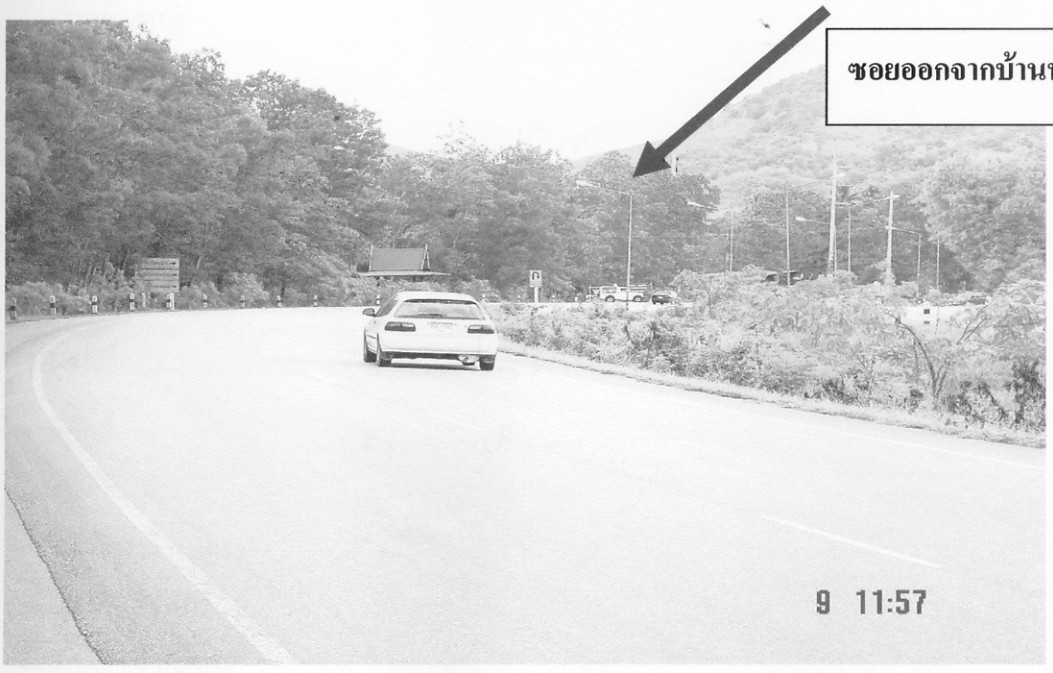

รูปที่ 3 ; ทางออกจากบ้านทุ่งขมิ้นหลังจากผ่านช่วงทางโค้ง

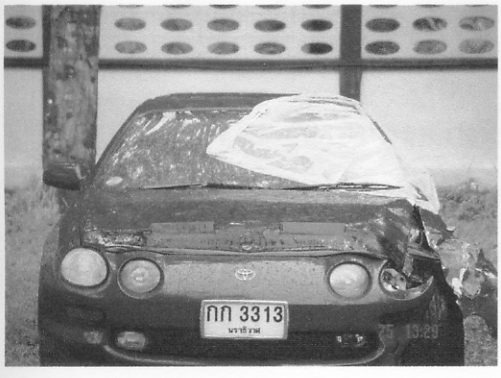

รูปที่ 4 : สภาพรถของผู้เสียหายหลังจากเกิดอุบัติเหตุในครั้งนี้

2. สัญลักษณ์

ระยะหยุดปลอดภัย $s = (V_i \times t_r) + \frac{V_i^2}{2fg}$

สมการการเคลื่อนที่ $V_f = V_i + at$

$V_f^2 = V_i^2 + 2as$

พลังงานจลน์ $E_p = \frac{1}{2} m V_i^2$

พลังงานศักย์ $E_k = mgh$

s = ระยะทาง (เมตร)

m = มวล (กิโลกรัม)

h = ความสูง (เมตร)

V_i = ความเร็วต้น (เมตร/วินาที)

V_f = ความเร็วปลาย (เมตร/วินาที)

t_r = ระยะเวลาการตอบโต้ (วินาที) คือ ระยะเวลาที่ตาของผู้ขับขี่ยานพาหนะเริ่มมองเห็นวัตถุและสมองสั่งการให้เท้าเหยียบเบรค จนกระทั่งขายกเท้าไปเหยียบเบรค โดยทั่วไปใช้ 2.0 วินาที หรืออาจกำหนดเป็นอย่างอื่น

t = เวลา (วินาที)

f = สัมประสิทธิ์ความเสียดทานระหว่างพื้นกับถนน โดยเฉลี่ยใช้ 0.3 หรือกำหนดเป็นอย่างอื่น

g = ความเร่งเนื่องจากแรงโน้มถ่วงของโลกเท่ากับ 9.81 เมตร/วินาที^{2}

a = ความเร่งหรือความหน่วง (เมตร/วินาที^{2}) โดย $a = fg$

3. วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

โครงการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้คณิต-ฟิสิกส์จากอุบัติเหตุจราจร มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ นักเรียนสามารถนำความรู้ด้านคณิตศาสตร์และฟิสิกส์มาเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการเกิดขึ้นของอุบัติเหตุจราจร เพื่อให้เกิดความตระหนักอย่างแท้จริง กล่าวกันว่า การเรียนรู้ด้วยการลงมือทำด้วยตนเอง เป็นการช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างถาวร วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้เรื่องอุบัติเหตุจราจรโดยอาศัยการทำโจทย์คณิตศาสตร์และฟิสิกส์ที่เกี่ยวข้อง คือเพื่อให้เกิด :

1. การปลูกฝังวัฒนธรรมด้านความปลอดภัย (Safety Culture) ขึ้นในใจของนักเรียน
2. ความตระหนักว่าการขับรถเร็วเพิ่มโอกาสในการเกิดอุบัติเหตุ และเพิ่มความรุนแรงของอุบัติเหตุ
3. ความเข้าใจเรื่องความเร็วที่คนเดินเท้าถูกชนและโอกาสที่จะเสียชีวิต
4. ความเข้าใจเรื่องแรงที่รถชนคนตามกฎการเคลื่อนที่ของ Newton ข้อที่ 2
5. ความรู้ในข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความเร็ว
6. ความตระหนักว่าความเสียดทาน ระหว่างยางล้อกับผิวถนนลดลงประมาณครึ่งหนึ่งเมื่อถนนเปียก
7. ความตระหนักในความรุนแรงที่เกิดจากการชนโดยพิจารณาจากความสมดุลของพลังงานจลน์กับพลังงานศักย์
8. ความตระหนักถึงอันตรายจากการขับรถกระชั้นชิด และสามารถหลีกเลี่ยงการเกิดอุบัติเหตุประเภทชนท้ายได้ โดยการเว้น ระยะห่างรถคันหน้าอย่างน้อย 2 วินาที

วัฒนธรรมด้านความปลอดภัยที่ต้องปลูกฝัง

ผลจากการขับรถกระชั้นชิด

9. ความรู้ในเรื่องระยะการมองเห็น ถ้าการมองเห็นในเวลากลางคืน ต้องอาศัยไฟหน้า รถ ผู้ขับขี่จะต้องใช้ความเร็วที่สามารถหยุดรถได้ทันในระยะที่ไฟหน้ารถส่องสว่าง ถึง คือ ไม่ควรเกิน 78กิโลเมตร/ชั่วโมง เพื่อหลีกเลี่ยงการชน
10. การเปลี่ยนพฤติกรรมในการขับรถข้ามทางรถไฟ นักเรียนและผู้ปกครองจะต้อง ปฏิบัติตามกฎจราจรอย่างเคร่งครัด และต้อง “หยุด” ก่อนที่จะข้าม
11. ความตระหนักถึง ภัยอันตรายศักย์ (Potential danger) จากการขับขี่รถจักรยานยนต์ และเปลี่ยนพฤติกรรมโดยการป้องกันไว้ก่อน

4. ความรู้พื้นฐานด้านฟิสิกส์และคณิตศาสตร์

ในส่วนนี้จะกล่าวถึง ทฤษฎี และความรู้พื้นฐานทางด้านฟิสิกส์ และคณิตศาสตร์ เพื่อเป็นพื้นฐานการทำโจทย์ของนักเรียน ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสูตรที่ใช้ในการคำนวณในแต่ละข้อ รวมถึงที่มาของสูตรต่าง ๆ ในหน่วย SI

กฎการเคลื่อนที่ของนิวตัน

หากพิจารณาวัตถุสสารใด ๆ จะเห็นว่า บางวัตถุมีความหนาแน่นของเนื้อวัตถุมาก เช่น เหล็ก หิน บางวัตถุมีความหนาแน่นน้อย เช่น โฟม พลาสติก ทำให้มีน้ำหนักเบา

มวลสาร (Mass; m) จึงเป็นปริมาณที่บอกคุณสมบัติของวัตถุ หากมีแรงมากระทำต่อวัตถุในแนวราบพื้นผิวก็จะเกิดสภาพการต่อต้านสภาวะการเคลื่อนที่ เช่น ถ้าออกแรงผลักวัตถุที่มีมวลสารหนาแน่นก็ต้องออกแรงมาก มีหน่วยเป็นกิโลกรัม

แรง (Force; F) คือปริมาณทางฟิสิกส์ที่กระทำต่อวัตถุ แล้วจะทำให้วัตถุนั้นเคลื่อนที่ด้วยความเร่ง มีหน่วยเป็น Newton

น้ำหนัก (Weight; W) เมื่อวัตถุอยู่ภายใต้แรงดึงดูดของโลก จะมีแรง (Force) ดึงดูดที่ทำให้วัตถุตกจากที่สูง และเคลื่อนที่เข้าสู่ศูนย์กลางของโลก แรงของโลกที่ดึงดูดมีค่าเท่ากับ $W = mg$ โดย g คือความเร่งเนื่องจากแรงโน้มถ่วงของโลก (Gravitational acceleration) ซึ่งมีค่า = 9.81 เมตร/วินาที ^{2}

กฎการเคลื่อนที่ของนิวตัน (Newton's Laws of Motion)

นิวตันได้ศึกษาการเคลื่อนที่ของวัตถุ และได้เสนอกฎการเคลื่อนที่สามข้อดังนี้

กฎข้อที่ 1 ซึ่งรู้จักกันในอีกชื่อหนึ่งว่า กฎแห่งความเฉื่อย (Law of Inertia) วัตถุใด ๆ ที่อยู่กับที่ ก็จะอยู่กับที่จนกว่าจะมีแรงมากระทำ จะทำให้เกิดการเคลื่อนที่และถ้าวัตถุกำลังเคลื่อนที่เป็นเส้นตรงด้วยความเร็วสม่ำเสมอ ก็จะเคลื่อนที่ต่อไป จนกว่าจะมีแรงมากระทำให้วัตถุเปลี่ยนทิศ หรือเปลี่ยนแปลงความเร็ว

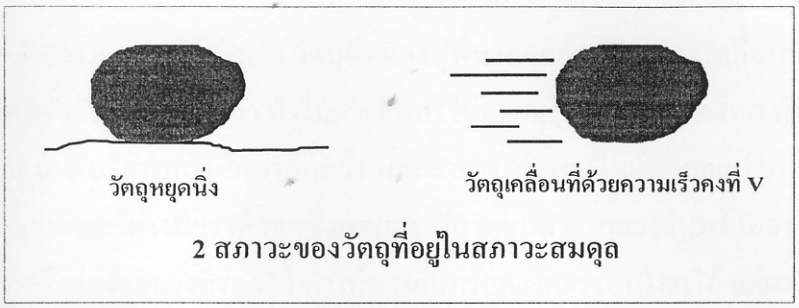

2 สภาวะของวัตถุที่อยู่ในสภาวะสมดุล

กฎข้อมี่ 2 ถ้ามีแรงจากภายนอกมากระทำต่อวัตถุ จะทำให้วัตถุเคลื่อนที่และจะมีความเร็วเพิ่มขึ้น

โดย $F = ma$

เมื่อ F คือ แรงที่กระทำ (นิวตัน)

m คือ มวลของวัตถุ (กิโลกรัม)

a คือ ความเร่ง (เมตร/วินาที ^{2})

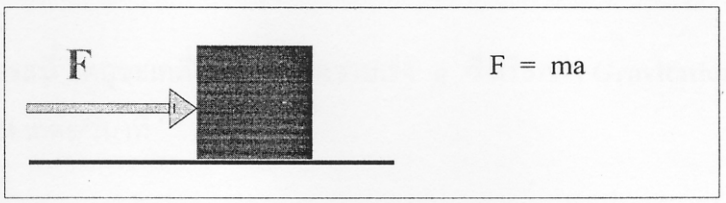

กฎข้อที่ 3 เมื่อมีแรงกระทำจะมีแรงต่อต้านการกระทำที่มีขนาดเท่ากันและมีทิศทางตรงข้าม

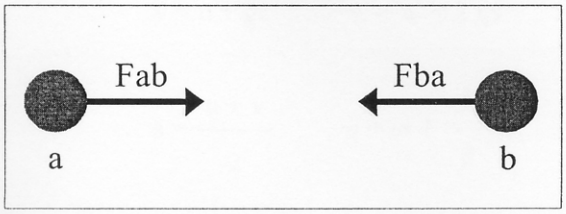

แรงกิริยา (Action) = แรงปฏิกิริยา (Reaction) นั่นคือ Fab = -Fba

เมื่อ Fab = แรงที่ b กระทำต่อ a

Fba = แรงที่ a กระทำต่อ b

การเคลื่อนที่ในแนวดิ่งภายใต้แรงดึงดูดของโลก

กาลิเลโอ ได้ทำการทดลองให้เห็นว่า วัตถุที่ตกลงสู่พื้นโลกอย่างอิสระ จะเคลื่อนที่ภายใต้แรงดึงดูดของโลก นิวตันตั้งข้อสังเกตเห็นว่า ทำไมดวงจันทร์ไม่ลอยหลุดออกไปจากโลก ทำไมผลแอปเปิ้ลจึงตกลงสู่พื้นดิน นิวตันได้ทำการศึกษาค้นคว้า และสามารถพิสูจน์ในเรื่องกฎแห่งการดึงดูดของ สสาร โดยโลกและดวงจันทร์ต่างมีแรงดึงดูดซึ่งกันและ กัน แต่เนื่องจากดวงจันทร์โคจรรอบโลก จึงมีแรงหนีสู่ศูนย์กลางซึ่งต่อต้านแรงดึงดูดไว้ ทำให้ดวงจันทร์ลอยโคจรรอบโลกได้ แต่ผลแอปเปิ้ลกับโลกก็มีแรงดึงดูดระหว่างกัน ผลแอปเปิ้ลเมื่อหลุดจากขั้วจึงเคลื่อนที่อย่างอิสระตามแรงดึงดูดของโลก

การตกอย่างอิสระนี้ วัตถุจะเคลื่อนตัวด้วยความเร่ง g ซึ่งเรียกว่า **Gravitational acceleration** มีค่าประมาณ 9.81 เมตร/วินาที ^{2}

การเคลื่อนที่ในแนวดิ่งนี้จึงเป็นไปตาม **กฎการเคลื่อนที่** ดังนี้

$$v = u + gt \qquad v^2 = u^2 + 2gs$$

$$s = \frac{u + v}{2} \qquad s = ut + \frac{1}{2} gt^2$$

เมื่อ

s	=	ระยะทาง (เมตร)
t	=	เวลา (วินาที)
u	=	ความเร็วต้น (เมตร/วินาที)
v	=	ความเร็วปลาย (เมตร/วินาที)
g	=	ความเร่งจากแรงดึงดูดของโลก (เมตร/วินาที ^{2})

พลังงาน (Energy)

พลังงาน คือ ความสามารถในการทำงาน **(The Ability to do work) ถ้าวัตถุสามารถทำงานได้** แสดงว่าวัตถุนั้นมีพลังงาน เมื่อเราเห็นคนคนหนึ่งสามารถทำงานได้จำนวนมาก เรากล่าวว่าคนนั้นมีพลังงานมาก น้ำมันเชื้อเพลิงที่ใช้กับรถให้พลังงานออกมาเมื่อเผาไหม้ พลังงานสามารถทำงานได้โดยทำให้ลูกสูบเคลื่อนที่ ซึ่งส่งผลให้รถเคลื่อนที่

วัตถุใดๆ ก็ตามมีพลังงานอยู่ในตัว 2 รูปแบบด้วยกันคือ

- พลังงานที่เกิดจากการเคลื่อนที่ เรียกว่า **พลังงานจลน์** (kinetic energy) และ
- พลังงานที่มีสะสมอยู่ในตัว เนื่องมาจากภาวะของวัตถุ เรียกว่า **พลังงานศักย์** (potential energy)

ตัวอย่างของพลังงานจลน์และพลังงานศักย์นั้นเราพอจะเห็นได้ง่ายๆ จากสิ่งที่เกิดขึ้นรอบๆ ตัวเราอยู่ทุกวัน เช่น รถยนต์กำลังวิ่งด้วยความเร็วปกติบนถนนในที่ราบ ถ้าต้องการให้หยุดเราต้องใช้ห้ามล้อ ซึ่งหมายถึงออกแรงต้านการเคลื่อนที่ รถยนต์ยังไม่สามารถหยุดได้ทันทีแต่จะเลื่อนต่อไปเป็นระยะทางหนึ่ง เราต้องทำงานด้วยแรงต้านทานเพื่อให้รถหยุด เพราะรถมีพลังงานเนื่องจากกำลังเคลื่อนที่อยู่ นั่นคือรถมีพลังงานจลน์

สำหรับตัวอย่างของพลังงานศักย์แบบหนึ่งที่น่าจะเห็นได้ ก็คือลูกตุ้มผูกห้อยที่ปลายเชือก ในภาวะที่ 1 ลูกตุ้มแขวนห้อยอยู่นิ่งๆ แต่ในภาวะที่ 2 ลูกตุ้มถูกยกขึ้นไปสูงกว่าระดับเดิม

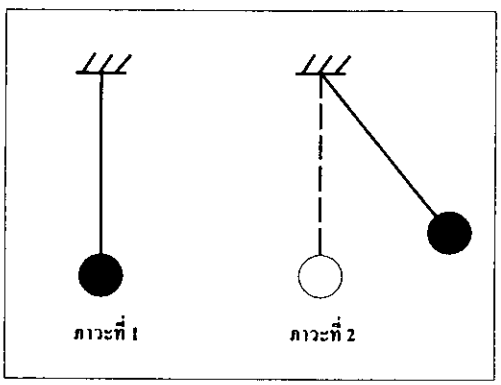

ทำให้ตัวของมันเองมีพลังงานพร้อมที่จะทำให้เกิดการเคลื่อนที่ได้ทันที และถ้ายกให้ลูกตุ้มสูงขึ้นอีก มันจะเคลื่อนที่ด้วยความเร็วสูงขึ้นอีกด้วย เพราะมีพลังงานศักย์มากขึ้นเนื่องจากตำแหน่งของวัตถุสูงขึ้น

พลังงานมีหลายรูปแบบ เช่น พลังงานเคมี พลังงานความร้อน พลังงานไฟฟ้า พลังงานจลน์ พลังงานศักย์ พลังงานแสง พลังงานเสียง ฯลฯ

พลังงานรูปแบบหนึ่งที่สำคัญในวิชาฟิสิกส์คือ พลังงานกล (Mechanical Energy) ประกอบด้วย พลังงานศักย์ (Potential Energy) และพลังงานจลน์ (Kinetic Energy)

พลังงานศักย์ (Potential Energy)

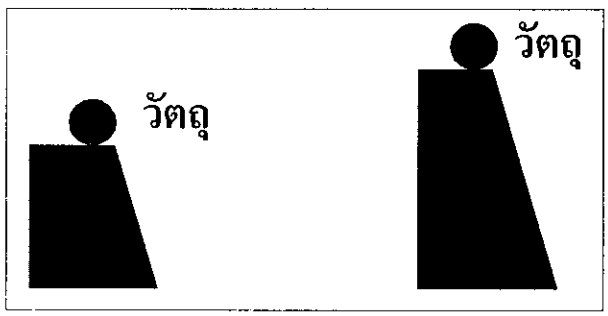

ถ้ากลิ้งวัตถุจากที่สูงต่างกันลงมายังพื้น โดยให้ความชันเท่ากัน จะพบว่าวัตถุที่อยู่ที่สูง เมื่อกลิ้งลงมาวัตถุที่อยู่สูงจะมีพลังงานสะสมไว้ในตัวมาก **พลังงานศักย์** เป็นพลังงานที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงตำแหน่ง จากที่หนึ่งไปสู่อีกที่หนึ่ง โดยปกติพลังงานศักย์ที่รู้จักกันดีคือพลังงานศักย์ที่เกิดจากแรงโน้มถ่วง (Gravitational Potential Energy)

ถ้ายกวัตถุก้อนหนึ่งที่มีมวลสาร m ไปไว้ที่ความสูง h พลังงานที่สะสมในวัตถุเกิดจากการเปลี่ยนระดับความสูงของวัตถุ

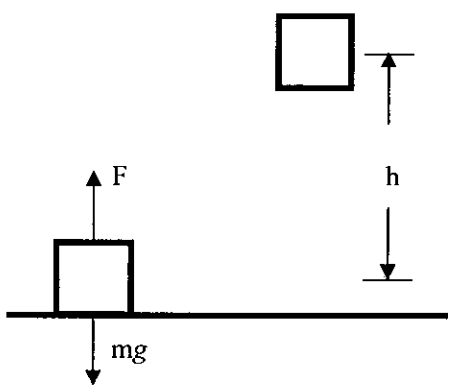

จะได้สมการพลังงานศักย์ดังนี้

$$Ep = mgh$$

เมื่อ

Ep คือ พลังงานศักย์จากแรงโน้มถ่วง(นิวตัน-เมตร หรือจูล)

m คือ มวลของวัตถุ (กิโลกรัม)

h คือ ความสูงของวัตถุ (เมตร)

หากพิจารณาว่าวัตถุเดิมมีน้ำหนัก mg เมื่อออกแรง F ยกวัตถุไปไว้ที่ระดับสูง h

งานที่ทำ = Fh = mgh

งานที่ทำจึงเปลี่ยนไปเป็นพลังงานศักย์จากแรงโน้มถ่วง

พลังงานจลน์ (Kinetic Energy)

จากกฎของนิวตัน F = ma เมื่อมีแรงกระทำต่อวัตถุ ให้วัตถุเคลื่อนที่ ก็จะมีพลังงานของวัตถุที่กำลังเคลื่อนที่ พลังงานที่เกิดขึ้น เป็นพลังงานจลน์

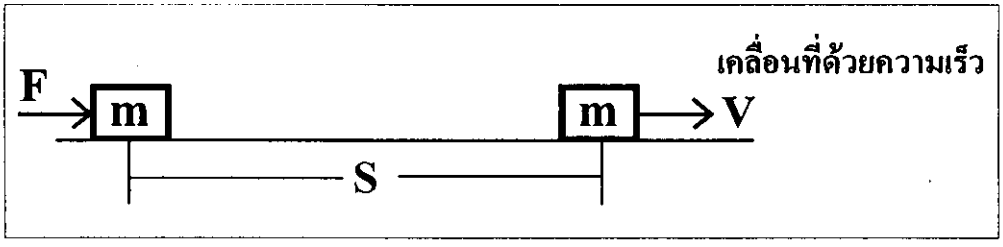

$$Ek = \frac{1}{2} mv^2$$

เมื่อ Ek คือ พลังงานจลน์ (นิวตัน-เมตร หรือจูล)

m คือ มวล (กิโลกรัม)

v คือ ความเร็ว (เมตร/วินาที)

การประยุกต์ใช้หลักการทางฟิสิกส์เพื่อหาปริมาณที่สำคัญทางด้านวิศวกรรมการจราจร

ระยะหยุดปลอดภัยของรถ

ระยะมองเห็นสำหรับหยุดรถ คือ ระยะทางขับขี่รถ ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

1. ระยะทางที่ผู้ขับขี่มองเห็นวัตถุและประสาทสั่งการ (Perception)
2. ระยะทางที่ผู้ขับขี่มีปฏิกิริยาต่อการเหยียบเบรค (Reaction)
3. ระยะทางที่รถใช้ในการหยุดหลังการเหยียบเบรค (Braking Distance)

สำหรับ 2 ช่วงระยะแรกรถยังคงวิ่งด้วยความเร็วเต็มที่ ส่วนช่วงสุดท้ายความเร็วของรถจะลดลงจนในที่สุดเท่ากับศูนย์

ระยะทาง 2 ช่วงแรกเรียกว่า ระยะทางตัดสินใจ (Perception – Reaction Distance) มีค่าเท่ากับ Vt เมื่อ V คือ ความเร็วของรถ และ t คือ ระยะเวลาในการตัดสินใจ (Perception – Reaction Time)

ระยะทางช่วงที่ 3 เรียกว่า ระยะทางการเบรค (Braking Distance) มีค่าเท่ากับ D_b

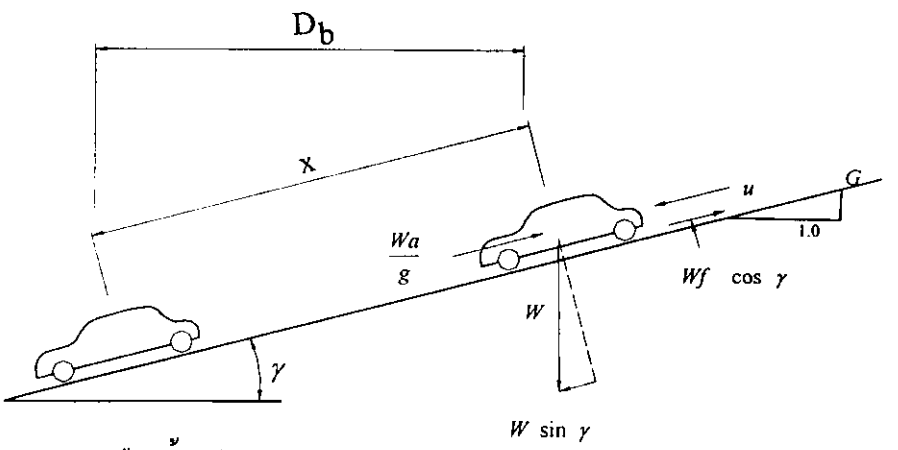

เมื่อ W คือ น้ำหนักของรถ

f คือ สัมประสิทธิ์ความเสียดทานระหว่างล้อกับผิวจราจร

g คือ ความเร่งเนื่องจากแรงโน้มถ่วงของโลก

a คือ ความเร่งของรถ

V คือ ความเร็วขณะเหยียบเบรค

D_b คือ ระยะทางการเบรค

γ คือ มุมระหว่างพื้นเอียงกับแนวราบ

G คือ อัตราการยกระดับ ($\tan \gamma$)

x คือ ระยะทางที่รถเคลื่อนที่บนถนนขณะเหยียบเบรค

จากรูป แรงเสียดทานจากการเคลื่อนที่ของรถ = $Wf \cos \gamma$

แรงที่กระทำต่อรถเนื่องจากความหน่วง = $\frac{Wa}{g}$

แรงปฏิกิริยาเนื่องจากน้ำหนักของรถ = $W \sin \gamma$

จาก $\sum F = ma$ จะได้

$$W \sin \gamma - Wf \cos \gamma = \frac{Wa}{g}$$

เมื่อ ความหน่วง (a) สามารถแทนได้ด้วย $a = -\frac{V^2}{2x}$

เขียนสมการใหม่ได้ดังนี้

$$W \sin \gamma - Wf \cos \gamma = -\frac{WV^2}{2gx}$$

แทนค่า $D_b = x \cos \gamma$ จะได้

$$\frac{WV^2}{2gD_b} \cos \gamma = Wf \cos \gamma - W \sin \gamma$$

$$\frac{V^2}{2gD_b} = f - \tan \gamma$$

$$D_b = \frac{V^2}{2g\,(f - \tan \gamma)}$$

เมื่อ $\tan \gamma = G$

$$D_b = \frac{V^2}{2g\,(f - G)}$$

จากสมการข้างบนเมื่อรวมระยะทางการเบรคกับระยะทางตัดสินใจ จะได้ระยะทางทั้งหมดเป็นระยะมองเห็นสำหรับการหยุดรถดังนี้

$$S = Vt + \frac{V^2}{2g\,(f - G)}$$

เมื่อเคลื่อนที่ในแนวระดับ $G = 0$

$$S = Vt + \frac{V^2}{2gf}$$

เมื่อ S คือ ระยะสำหรับการหยุดรถ (เมตร)

t คือ ระยะเวลาในการตัดสินใจ (วินาที)

V คือ ความเร็วรถ (เมตร/วินาที)

f คือ สัมประสิทธิ์ความเสียดทานระหว่างล้อกับผิวจราจร

g คือ ความเร่งเนื่องจากแรงโน้มถ่วงของโลก มีค่าเท่ากับ 9.81 เมตร/วินาที ^{2}

การยกระดับขอบถนนบริเวณทางโค้ง (Curve Super elevation)

การยกโค้งในช่วงถนนที่รถวิ่งด้วยความเร็วสูงเมื่อเข้าโค้งราบจะช่วยเพิ่มแรงต้าน การเกิดแรงหนีศูนย์กลางซึ่งอาจทำให้รถเสียหลักไถลหลุดออกจากทางโค้งได้ จึงจำเป็นต้องยกผิวทางด้านนอกให้ลาดเอียงเพื่อต้านรับแรงหนีศูนย์กลาง

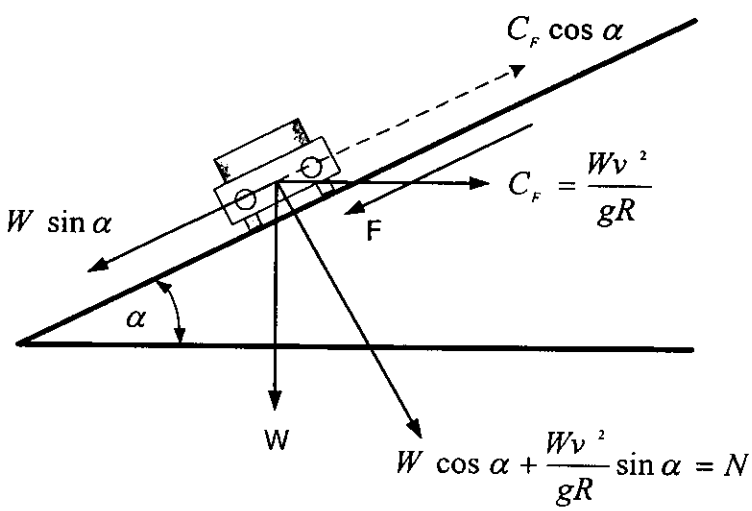

ถ้าให้ W = น้ำหนักรถ

V = ความเร็ว

v = ความเร็วของรถบนทางโค้ง

$= 0.278V$

α = มุมเอียงทางโค้ง

e = $\tan \alpha$

= *Super Elevation Slope*

= อัตราการยกโค้งของผิวทาง

f = สปส. ความเสียดทานระหว่างล้อกับถนน

F = แรงเสียดทานระหว่างล้อกับถนน

R = รัศมีของโค้งราบ

แรงหนีศูนย์ $C_F = \frac{Wv^2}{gR}$

$F = fN$

$= f(W\cos\alpha + \frac{Wv^2}{gR}\sin\alpha)$

$\therefore W\sin\alpha + f(W\cos\alpha + \frac{Wv^2}{gR}\sin\alpha) = \frac{Wv^2}{gR}\cos\alpha$

คูณด้วย $\frac{1}{W\cos\alpha}$ ตลอดจะได้

$$\tan\alpha + f + \frac{fv^2}{gR}\tan\alpha = \frac{v^2}{gR}$$

เนื่องจาก f มีค่าน้อย ประมาณ 0.15 เมื่อคูณกับ $\frac{v^2}{gR}\tan\alpha$ ซึ่งต่างก็มีค่าน้อยเช่นกัน ดังนั้น

$$f\frac{v^2}{gR}\tan\alpha \cong 0$$

$$\tan\alpha + f = \frac{v^2}{gR}$$

$$\tan\alpha = e,\ e + f = \frac{v^2}{gR}$$

$$\because \quad v = 0.278V$$

$$\therefore \quad e + f = \frac{0.278V^2}{9.81R}$$

$$= \frac{V^2}{127R}$$

หรือ $$R = \frac{V^2}{127\,(e+f)}$$

เมื่อ R มีหน่วยเป็นเมตร V มีหน่วยเป็นกิโลเมตร/ชั่วโมง และค่าของ f จะแปรตามความเร็ว และสภาพพื้นผิวถนน เช่น แห้ง เปียก เรียบ ขรุขระ เป็นต้น

5. โจทย์

โจทย์ข้อที่ 1

ระดับชั้น ม.4 – ม.6

จากข้อมูลสถิติของการเกิดอุบัติเหตุ ช่วงบริเวณถนนเพชรเกษม ตรงจุดหน้าสถานีตำรวจหาดใหญ่ มีการเกิดอุบัติเหตุขึ้นบ่อยครั้ง ซึ่งจากการตรวจสอบพบว่า บริเวณดังกล่าวเป็นจุดกลับรถเพื่อเลี้ยวเข้าสู่ชุมชนโชคสมาน ซึ่งมีปริมาณของรถซึ่งกลับรถในจุดดังกล่าวค่อนข้างสูงเกือบตลอดทั้งวัน หลังจากเกิดอุบัติเหตุขึ้นบ่อยครั้ง ทางเทศบาลจึงได้ติดตั้งไฟสัญญาณสำหรับรถที่ต้องการกลับรถ แต่ยังไม่มีการติดตั้งป้ายเตือนว่าข้างหน้ามีสัญญาณไฟไปพร้อมกับการติดตั้งสัญญาณไฟ กอปรกับช่วงทางดังกล่าวมีลักษณะโค้งก่อนเข้าสู่ช่วงทางที่มองเห็นสัญญาณไฟ จึงเป็นอุปสรรคต่อการมองเห็น

คำถาม...ระหว่างที่ยังไม่มีการติดตั้งป้ายเตือนว่ามีไฟสัญญาณข้างหน้า หากนายชานขับรถเก๋งมาด้วยความเร็ว 90 กม./ชม. บนถนนเพชรเกษม นายชานมองเห็นว่าข้างหน้าเป็นสัญญาณไฟเหลือง เมื่อนายชานห่างจากตัวสัญญาณไฟเป็นระยะ 100 เมตร ถามว่า นายชานจะหยุดรถก่อนถึงไฟสัญญาณได้อย่างปลอดภัยหรือไม่ เมื่อระยะหยุดรถเท่ากับระยะตอบโต้ของผู้ขับขี่บวกกับระยะเบรค (เมตร) ซึ่งหาได้จาก

$$\text{ระยะหยุดรถ } s = (V_i \times t_r) + \frac{V_i^{\,2}}{2fg} \quad \text{เมตร}$$

- t_r ระยะเวลาตอบโต้ของผู้ขับขี่กำหนดให้เท่ากับ 2.5 วินาที
- V_i คือ ความเร็วของผู้ขับขี่ (เมตร/วินาที)
- f สัมประสิทธิ์ความเสียดทานระหว่างล้อกับถนนใช้เท่ากับ 0.3
- g = 9.81 เมตร/วินาที^{2}

หากจะมีการดำเนินการติดตั้งป้ายเตือนว่าข้างหน้าเป็นไฟสัญญาณ ควรติดตั้งป้ายห่างจากตัวสัญญาณไฟเป็นระยะอย่างน้อยที่สุดเท่าใด เมื่อถนนมีป้ายบังคับความเร็วไว้ที่ 80 กม./ชม. และสามารถมองเห็นป้าย ณ ตำแหน่งที่ห่างจากป้าย 100 เมตร ดังรูป

ฝ่ายหอสมุด
คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร

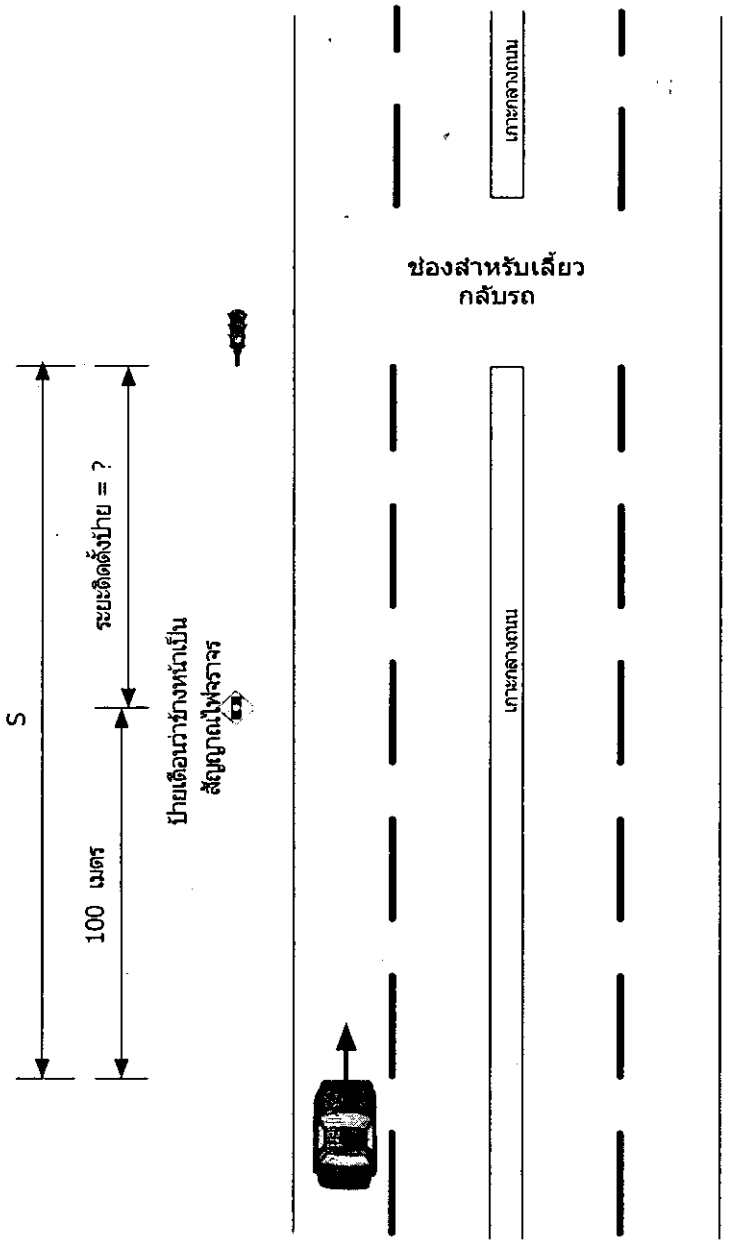

ผังการคำนวณหาระยะติดตั้งป้ายเตือน

โจทย์ข้อที่ 2 (ดัดแปลงจาก Fatal impact - the physics of speeding cars. Australian Academy of Science, www.science.org.au/nova/058/058key.htm)

ระดับชั้น ม.4 – ม.6

นักวิทยาศาสตร์ที่มหาวิทยาลัย Adelaide ประเทศออสเตรเลีย ได้ใช้ข้อมูลจากอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจริงในการประเมินความเสี่ยงของรถยนต์ส่วนบุคคลในการเกิดอุบัติเหตุที่มีผู้บาดเจ็บ/เสียชีวิต เมื่อรถดังกล่าววิ่งที่ความเร็ว 60 กม./ชม. หรือมากกว่า พวกเขาพบว่า ความเสี่ยงเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่าสำหรับความเร็วที่เพิ่มขึ้นทุก 5 กม./ชม. ที่สูงกว่า 60 กม./ชม. เพราะฉะนั้น รถที่วิ่งด้วยความเร็ว 65 กม./ชม. มีโอกาสเกิดอุบัติเหตุมากเป็น 2 เท่าของรถที่วิ่งด้วยความเร็ว 60 กม./ชม. และถ้ารถวิ่งด้วยความเร็ว 70 กม./ชม. ความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุที่มีผู้บาดเจ็บ/เสียชีวิตเพิ่มขึ้นเป็น 4 เท่า

เหตุผลที่ทำให้เกิดความเสี่ยงเพิ่มขึ้น คือ เวลาของการตอบโต้ (reaction time) ซึ่งคือระยะเวลาเริ่มจากเมื่อผู้ขับขี่มองเห็นสิ่งอันตราย จนกระทั่งผู้ขับขี่ตอบโต้กับสิ่งอันตรายดังกล่าว และระยะเบรก (braking distance) ซึ่งแปรตามความเร็วยกกำลังสอง

ถ้านายไผ่ขับรถยนต์ ด้วยความเร็ว 60 กม./ชม. บนถนนที่มีป้ายบังคับความเร็ว 60 กม./ชม. และนายจรวดขับรถยนต์ประเภทเดียวกันตามหลังมา ด้วยความเร็ว 65 กม./ชม. เพื่อแซงนายไผ่ ขณะที่นายจรวดขับขึ้นมาขนานกับรถนายไผ่ ทั้งสองมองเห็น ด.ญ.เรณู อายุ 10 ขวบ ซึ่งอยู่ห่างออกไป 81 เมตร กำลังเดินข้ามถนน เมื่อระยะหยุดรถหาได้จาก

$$s = (V_i \times t_r) + \frac{V_i^{\,2}}{2fg} \qquad \text{เมตร}$$

คำถาม...จะเกิดอะไรขึ้น ถ้า ด.ญ.เรณู ไม่ได้หยุดมองรถก่อนที่จะข้ามถนน ถ้าคนขับทั้งสองใช้เวลา 2.0 วินาทีในการตอบโต้ และรถทั้งสองคันมีระบบเบรกที่ใช้งานได้เหมือนกัน กำหนดค่าสัมประสิทธิ์ความเสียดทานเท่ากับ 0.3

โจทย์ข้อที่ 3

ระดับชั้น ม.4 – ม.6

คำถาม...จากโจทย์ข้อที่ 2 กรณีรถของนายจรวดชน ด.ญ.เรณู รถนายจรวดจะชน ด.ญ.เรณู ด้วยความเร็วเท่าใด ?

ความเร็วที่ชนสามารถคำนวณได้จากสูตร

$$V_f = \sqrt{V_i^2 - 2as} \quad \text{เมตร/วินาที}$$

โจทย์ข้อที่ 4

ระดับชั้น ม.4 – ม.6

คำถาม...จากโจทย์ข้อที่ 2 กรณีรถของนายจรวดชน ด.ญ.เรณู แรงที่ชน ด.ญ.เรณู มีค่าเท่าใด ?

เมื่อกำหนดให้ ขนาดลำตัวของ ด.ญ.เรณู มีค่าน้อยมากเมื่อเทียบกับขนาดรถ จึงมีผลน้อยมากต่อความเร็วของรถที่เปลี่ยนไป ขนาดลำตัวมีค่าเท่ากับ 20 เซนติเมตร น้ำหนัก 50 กิโลกรัม

โจทย์ข้อที่ 5

ระดับชั้น ม.4 – ม.6

ในเขตเทศบาลแห่งหนึ่ง นายด่วนและภรรยาขับรถยนต์กระบะบรรทุกสินค้ารวมน้ำหนักรถเท่ากับ 1250 กิโลกรัมโดยมี ด.ญ. ดาว ลูกสาวอายุ 7 ขวบนั่งอยู่ที่เบาะหลัง นายด่วนขับรถวิ่งชนสุนัขที่วิ่งตัดหน้ากระทันหัน สุนัขเสียชีวิตอยู่หน้ารถ เจ้าของสุนัขโทรไปแจ้งความว่า มีผู้ขับขี่รถยนต์ขับขี่ด้วยความเร็วสูงเกินกว่ากฎหมายกำหนดเป็นเหตุให้สุนัขของตนถึงแก่ความตาย เจ้าพนักงานตำรวจจราจรจึงออกมาตรวจสอบที่เกิดเหตุ วัดรอยล้อที่รถเบรคของล้อหลังได้ยาว 50 เมตร

คำถาม... รถกระบะขับด้วยความเร็วเท่าใด ผิดกฎหมายจราจรหรือไม่ และเกิดอะไรขึ้นกับ ด.ญ. ดาว เมื่อกฎหมายกำหนดรถกระบะบรรทุกของหนัก เกิน 1200 กิโลกรัมวิ่งภายในเขตเทศบาลได้ด้วยความเร็วไม่เกิน 60 กม./ชม.
(กำหนดให้ค่าสัมประสิทธิ์แรงเสียดทานเท่ากับ 0.3)

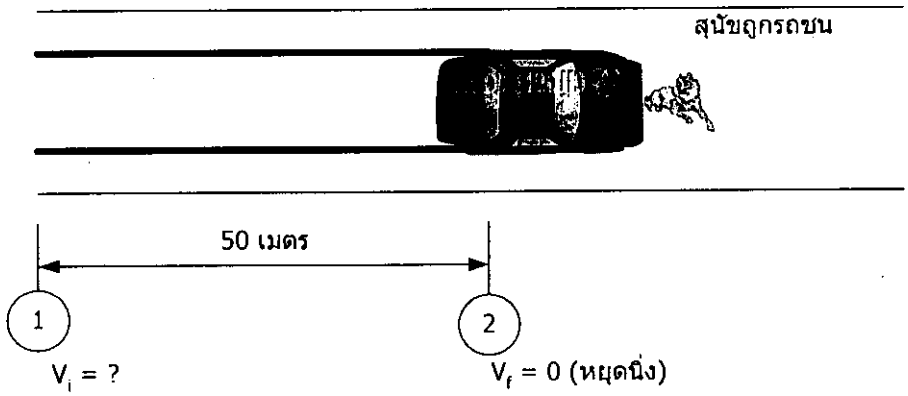

โจทย์ข้อที่ 6

ระดับชั้น ม.4 – ม.6

ในขณะที่นาย ก. กำลังขับรถยนต์อยู่บนถนนทางหลวง ด้วยความเร็วคงที่ 90 กม./ชม. เห็นต้นไม้ใหญ่ล้มขวางอยู่ข้างหน้าห่างจากหน้ารถในขณะนั้น 200 เมตร นาย ก. มีสติดี ใช้เวลาในการตอบโต้กับสถานการณ์ 2.0 วินาที ก่อนเหยียบเบรค ระยะหยุดรถหาได้จาก

$$s = (V_i \times t_r) + \frac{V_i^2}{2fg} \quad \text{เมตร}$$

คำถาม...นาย ก. จะขับรถชนขอนไม้ที่ล้มขวางทางอยู่หรือไม่ ในกรณีต่อไปนี้

1) ถ้าสภาพถนนขณะนั้นเป็นสภาพแห้งปกติ ค่าสัมประสิทธิ์แรงเสียดทานระหว่างล้อกับ ถนนเท่ากับ 0.30
2) ถ้าสภาพถนนขณะนั้นเป็นสภาพเปียกขณะฝนตก ค่าสัมประสิทธิ์แรงเสียดทานเท่ากับ 0.15
3) ในสภาพถนนเปียกขณะฝนตก (f = 0.15) นาย ก. ควรลดความเร็วลงกี่เปอร์เซ็นต์ หรือกี่ส่วนเมื่อเทียบกับสภาพปกติในข้อ 1) เพื่อให้ได้ระยะทางในการหยุดรถเท่าเดิม

โจทย์ข้อที่ 7

ระดับชั้น ม.6

จงคำนวณเปรียบเทียบว่ารถจักรยานยนต์ที่มีมวล 200 กิโลกรัม ขับด้วยความเร็ว 80 กิโลเมตร/ชั่วโมง ชนกำแพงจะเทียบเท่ากับรถดังกล่าวตกจากตึกสูงกี่เมตรหรือเทียบกับความสูงของตึกกี่ชั้น (กำหนดความสูงเฉลี่ยชั้นละ 3.00 เมตร)

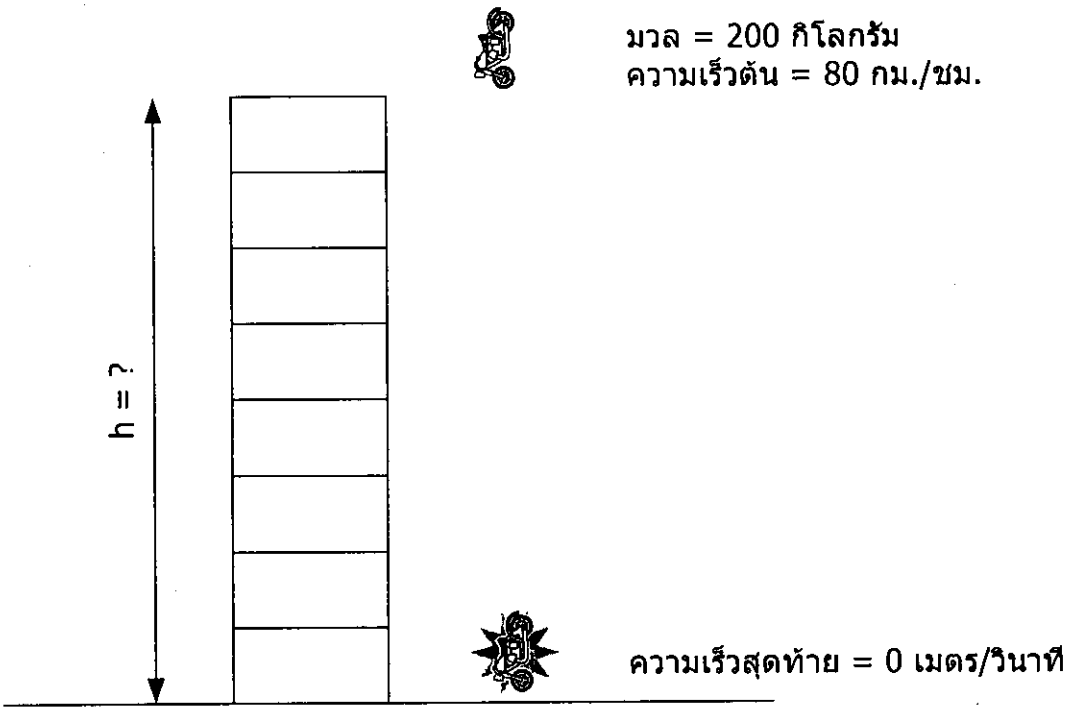

โจทย์ข้อที่ 8

ระดับชั้น ม.4 – ม.6

บนทางหลวง 2 ช่องจราจรแห่งหนึ่ง มีรถ 3 คันวิ่งอยู่ดังแสดงในรูป

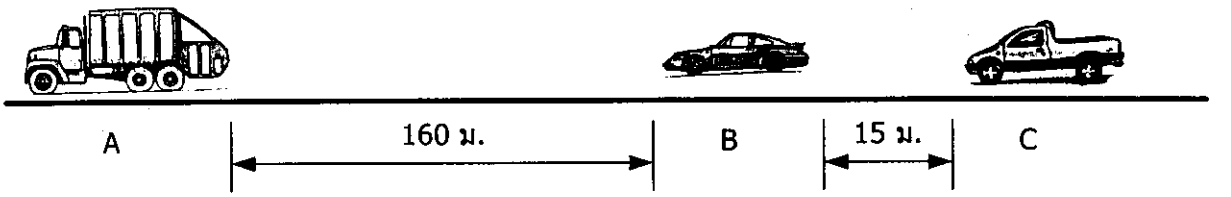

กำหนดให้ A เป็นรถบรรทุกสินค้า
B เป็นรถยนต์นั่งส่วนบุคคล
C เป็นรถกระบะ

รถบรรทุก A ขับด้วยความเร็ว 80 กิโลเมตร/ชั่วโมง

รถยนต์ B ขับด้วยความเร็วสูงสุดที่กฎหมายกำหนด 90 กิโลเมตร/ชั่วโมง โดยมีระยะห่างจากรถบรรทุก A 160 เมตร

รถกระบะ C ขับด้วยความเร็วเกินกว่าความเร็วสูงสุดที่กฎหมายกำหนด 100 กิโลเมตร/ชั่วโมง พยายามที่จะแซงรถยนต์ B ขึ้นไป ในขณะที่รถ C อยู่ห่างจากรถ B 15 เมตร

ในเวลานั้น สินค้าบนรถบรรทุก A หล่นลงมาบนถนน เมื่อคนขับรถยนต์ B เห็นสินค้าหล่น จึงได้เหยียบเบรกส่วนคนขับรถกระบะ C เมื่อเห็นไฟเบรคของรถ B แดงขึ้นมา จึงได้เหยียบเบรดเช่นกัน

คำถาม...จะเกิดอุบัติเหตุรถชนกันหรือไม่ เมื่อผู้ขับขี่รถ B และ C ใช้เวลาในการตอบโต้ 2.0 วินาที ค่าสัมประสิทธิ์ความเสียดทาน (f) ระหว่างล้อกับถนนเท่ากับ 0.30 และรถทั้งคู่ไม่สามารถหักหลบได้เนื่องจากการจราจรในทิศตรงกันข้ามหนาแน่น และด้านซ้ายของถนนมีเสาไฟฟ้าอยู่ริมถนนตลอดแนว

โจทย์ข้อที่ 9

ระดับชั้น ม.6

นายเก่งขับรถเก๋งด้วยความเร็ว 70 กม./ชม. ภายในเขตกรุงเทพมหานคร เมื่อขับมาถึงทางโค้งหนึ่งซึ่งไม่มีการยกโค้งเพื่อต้านแรงหนีศูนย์กลาง เนื่องจากเป็นทางโค้งภายในเขตเมืองซึ่งเหมาะสำหรับการขับขี่ด้วยความเร็วไม่สูงนัก นายเก่งไม่ได้ลดความเร็วเมื่อขับเข้าสู่โค้งซึ่งมีรัศมีความโค้ง 250 เมตร

ถามว่า...1) รถของนาย เก่งจะหลุดออกนอกโค้งหรือไม่ ?

2) ความเร็วที่ปลอดภัยสำหรับการเข้าโค้งควรเป็นเท่าไหร่ ?

การยกโค้ง (Super Elevation) ในช่วงถนนที่รถวิ่งด้วยความเร็วสูงเมื่อเข้าโค้งราบจะช่วยเพิ่มแรงต้านการเกิดแรงหนีศูนย์กลางซึ่งอาจทำให้รถเสียหลักไถลหลุดออกจากทางโค้งได้ จึงจำเป็นต้องยกผิวทางด้านนอกให้ลาดเอียงเพื่อต้านรับแรงหนีศูนย์กลาง

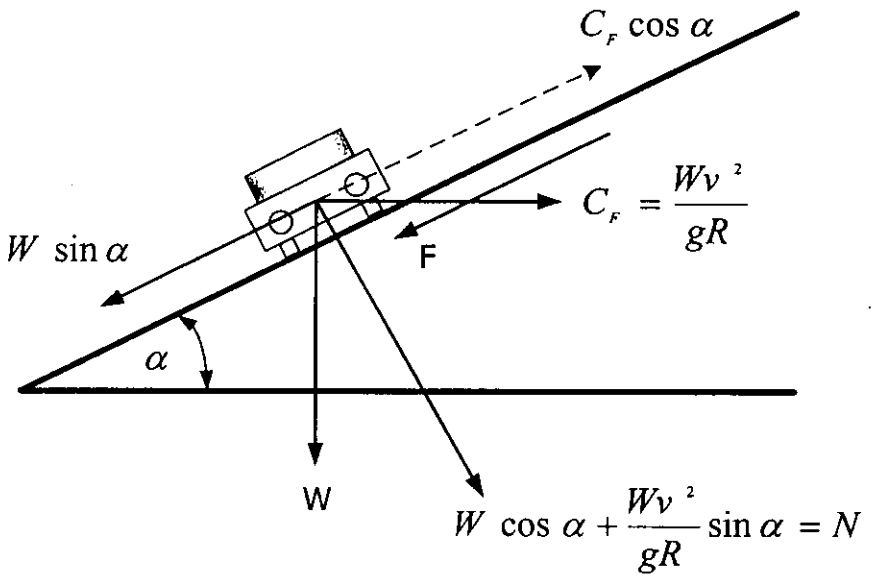

ถ้าให้ W = น้ำหนักรถ (กก.)

V = ความเร็ว (กม./ชม.)

v = ความเร็วของรถบนทางโค้ง (ม./ว.)

$= 0.278V$

α = มุมเอียงทางโค้ง

e = $\tan \alpha$

= *Super Elevation Slope*

= อัตราการยกโค้งของผิวทาง (ม./ม.)

f = สปส. ความเสียดทานระหว่างล้อกับถนน

F = แรงเสียดทานระหว่างล้อกับถนน

R = รัศมีของโค้งราบ (ม.)

แรงหนีศูนย์ $C_F = \frac{Wv^2}{gR}$

$F = fN$

$= f\left(W \cos_{\alpha} + \frac{Wv^2}{gR} \sin \alpha\right)$

$\therefore W \sin \alpha + f\left(W \cos \alpha + \frac{Wv^2}{gR} \sin \alpha\right) = \frac{Wv^2}{gR} \cos \alpha$

คูณด้วย $\frac{1}{W \cos \alpha}$ ตลอดจะได้

$$\tan \alpha + f + \frac{fv^2}{gR} \tan \alpha = \frac{v^2}{gR}$$

เนื่องจาก f มีค่าน้อย ประมาณ 0.15 เมื่อคูณกับ $\frac{v^2}{gR}$ ซึ่งต่างก็มีค่าน้อยเช่นกัน ดังนั้น

$f \frac{Wv^2}{gR} \tan \alpha \cong 0$

$$\tan \alpha + f = \frac{v^2}{gR}$$

$\tan \alpha = e$, $e + f = \frac{v^2}{gR}$

$\because \quad v = 0.278V$

$\therefore \quad e + f = \frac{0.278V^2}{9.81R}$

$= \frac{V^2}{127R}$

ค่า f ซึ่งเป็น สปส. ความเสียดทานระหว่างล้อกับผิวทาง ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ เช่น ความเร็วของรถ สภาพยาง สภาพผิวจราจร และสภาวะอากาศแห้งหรือมีฝนตก ในที่นี้ใช้เท่ากับ 0.12

รูปที่ 5 : โค้งในเขตเมืองซึ่งไม่มีการยกโค้ง

โจทย์ข้อที่ 10

ระดับชั้น ม.4 - ม.6

รถยนต์ทั่วไปเมื่อเปิดไฟสูงในเวลากลางคืน ผู้ขับขี่จะสามารถเห็นคนเดินเท้าที่ใส่ชุดสีเข้มหรือสัตว์ป่าบนถนนในระยะ 90 เมตร

คำถาม...ถ้ารถยนต์คันหนึ่งขับมาด้วยความเร็ว 90 กม./ชม. โดยเปิดไฟสูง ขณะนั้นมีช้างเดินอยู่บนถนนดังรูป

1) คนขับจะสามารถหยุดรถได้ทันหรือไม่ ?

2) คนขับควรใช้ความเร็วเท่าไรจึงจะปลอดภัย (ไม่ชนช้าง) ?

กำหนดให้ระยะหยุดรถ $s = (V_i \times t_r) + \frac{V_i^2}{2fg}$ เมตร

โดย t_r ระยะเวลาตอบโต้ของผู้ขับขี่ กำหนดให้เท่ากับ 2.0 วินาที

V_i คือ ความเร็วของผู้ขับขี่ (เมตร/วินาที)

f สัมประสิทธิ์ความเสียดทานระหว่างล้อกับถนน ใช้เท่ากับ 0.5

g = 9.81 เมตร/วินาที^{2}

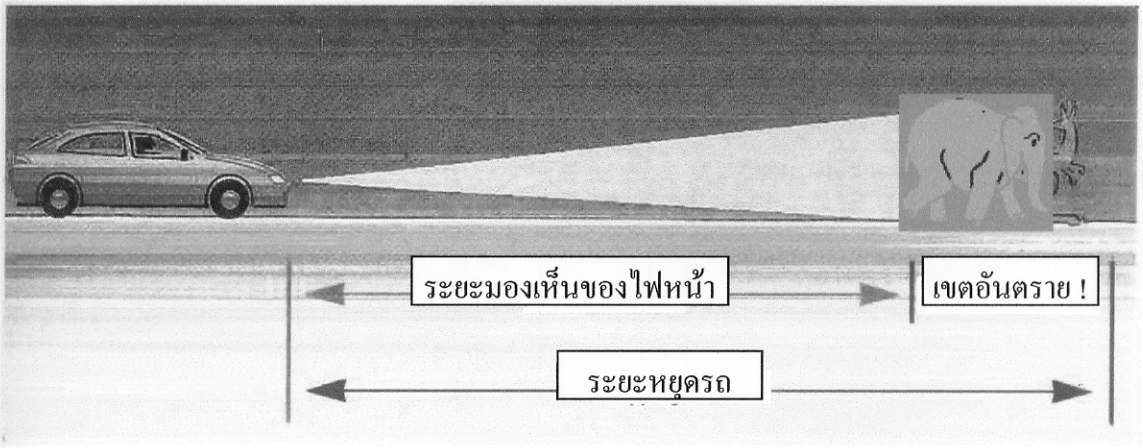

โจทย์ข้อที่ 11

ณ. จุดข้ามทางรถไฟแห่งหนึ่ง รถไฟวิ่งมาด้วยความเร็ว 54 กม./ชม.รถยนต์ขับมาด้วยความเร็ว 100 กม./ชม. สภาพแวดล้อมสองข้างทางมีต้นไม้และพุ่มไม้ขึ้นกีดขวางการมองเห็น

คำถาม...

1) จากรูปจะเกิดอุบัติเหตุขึ้นหรือไม่ ถ้ารถยนต์ไม่ชะลอความเร็วเนื่องจากมองไม่เห็นรถไฟซึ่งถูกบดบังด้วยต้นไม้/พุ่มไม้ และไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร โดยไม่หยุดที่ป้ายบังคับ “หยุด” ก่อนถึงทางรถไฟ

2) เพื่อเพิ่มความปลอดภัย ควรติดตั้งป้ายเตือนรถยนต์ว่า “มีทางรถไฟข้างหน้า” ที่ระยะห่างจากขอบรางอย่างน้อยเท่าใด (BC) และกำจัดต้นไม้ซึ่งกีดขวางการมองเห็นเป็นระยะอย่างน้อยเท่าใด (AB)

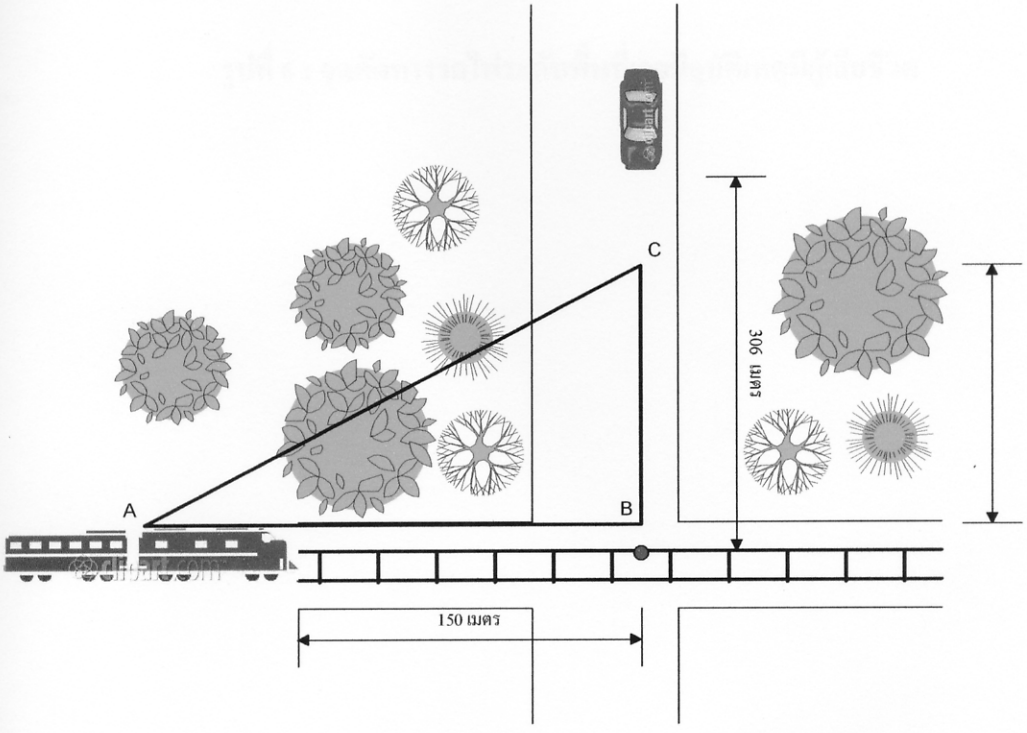

รูปที่ 6 : จุดตัดทางรถไฟระดับพื้นที่เคยมีอุบัติเหตุมีผู้เสียชีวิต

6. เฉลยคำตอบ

ข้อที่ 1

ขณะยังไม่ติดตั้งป้าย

จาก $s = (V_i \times t_r) + \frac{V_i^2}{2fg}$

เมื่อผู้ขับขี่ขับรถมาด้วยความเร็ว 90 กม./ชม. หรือ 25 ม./วินาที

$$s = (25 \times 2.5) + \frac{25^2}{(2 \times 9.81 \times 0.3)}$$

$$= 62.5 + 106.18$$

$$= 168.68 \text{ m}$$

ดังนั้นนายชานจอดห่างเลยสัญญาณไฟออกไปถึง $168.68 - 100 = 68.68$ m

ระยะติดตั้งป้าย

เมื่อกำหนดความเร็วไว้ที่ 80 กม./ชม. หรือ 22.22 ม./วินาที

$$s = (22.22 \times 2.5) + \frac{22.22^2}{(2 \times 9.81 \times 0.3)}$$

$$= 55.55 + 83.88$$

$$= 139.43 \text{ m}$$

s คือระยะตั้งแต่มองเห็นป้ายจนถึงสัญญาณไฟ

ดังนั้นควรติดตั้งป้ายห่างจากสัญญาณไฟอย่างน้อยที่สุด $139.43 - 100 = 39.43$ m

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

ด้านคณิตและฟิสิกส์

ความเร็ว กับระยะเบรค จะเห็นได้ว่า ระยะเบรคแปรตามความเร็วยกกำลังสอง ดังนั้นถ้าความเร็วเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่า เช่น จาก 30 กม./ชม. เป็น 60 กม./ชม. ระยะเบรคจะเพิ่มขึ้นเป็น 4 เท่า คือจาก 11.8 เมตร เป็น 47.2 เมตร

ด้านความปลอดภัย

การขับรถเร็วทำให้มีโอกาสเกิดอุบัติเหตุได้สูง ดังตัวอย่างจากโจทย์ หากขับรถมาด้วยความเร็วสูงและเจอสัญญาณไฟอยู่เบื้องหน้า ถึงแม้จะตัดสินใจเบรคทันทีเมื่อเห็นสัญญาณไฟเหลือง แต่ก็ไม่สามารถจอดได้ทันก่อนถึงสัญญาณไฟทำให้ต้องฝ่าสัญญาณไฟแดง ส่งผลให้มีโอกาสชนกับรถในทิศทางอื่น ซึ่งอาจทำให้เกิดการบาดเจ็บ/เสียชีวิตและสูญเสียทรัพย์สิน

ข้อเสนอแนะ

หลังจากนักเรียนทำโจทย์ข้อนี้แล้ว ผู้สอนควรจะถามนักเรียนทิ้งท้ายว่า ระหว่างที่ยังไม่มีการติดตั้งป้ายเตือนว่าข้างหน้า เป็นสัญญาณไฟ หากนายชานไม่สามารถหยุดรถได้ทันก่อนสัญญาณไฟในขณะนั้น จักรยานยนต์ที่กำลังกลับรถ ณ จุดกลับรถนั้น ไม่ทันมองรถของนายชาน ถามว่า จะเกิดอะไรขึ้นกับกับรถทั้งสองคัน และผู้ขับขี่ ?

ข้อที่ 2

ระยะหยุดปลอดภัยคำนวณได้จาก

$$s = (V_i \times t_r) + \frac{V_i^2}{2fg}$$

ความเร็ว 60 กม./ชม. $= \frac{60 \times 1,000}{3,600} = 16.67$ ม./ว.

ความเร็ว 65 กม./ชม. $= \frac{65 \times 1,000}{3,600} = 18.06$ ม./ว.

รถของนายไผ่ต้องการระยะหยุดปลอดภัย

$$s = (16.67 \times 2.0) + \frac{16.67^2}{2 \times 0.3 \times 9.81}$$

$$s = 80.5 \text{ เมตร}$$

รถของนายจรวดต้องการระยะหยุดปลอดภัย

$$s = (18.06 \times 2.0) + \frac{18.06^2}{2 \times 0.3 \times 9.81}$$

$$s = 91.5 \text{ เมตร}$$

จะเห็นได้ว่านายไผ่ สามารถหยุดรถได้ทัน ก่อนที่จะถึงตัว ด.ญ.เรณู ซึ่งอยู่ห่างจากจุดที่เขาเห็นเธอครั้งแรก 81 เมตร ส่วนนายจรวด ไม่สามารถหยุดรถได้ในระยะ 81 เมตร ผลที่ตามมาคือ รถของ นายจรวดชน ด.ญ.เรณู

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

ด้านคณิตและฟิสิกส์

ความเร็ว กับระยะเบรค จะเห็นได้ว่า ระยะเบรคแปรตามความเร็วยกกำลังสอง ดังนั้นถ้าความเร็วเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่า เช่น จาก 30 กม./ชม. เป็น 60 กม./ชม. ระยะเบรคจะเพิ่มขึ้นเป็น 4 เท่า คือจาก 11.8 เมตร เป็น 47.2 เมตร

ด้านความปลอดภัย

จากโจทย์ความเร็วที่เพิ่มขึ้นเพียง 5 กม./ชม. ของรถของนายจรวด สามารถนำไปสู่การชน ด.ญ. เรณู อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นการขับรถมาด้วยความเร็วภายใต้ที่กฎหมายกำหนดจึงเป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัด

ข้อเสนอแนะ

หลังจากนักเรียนทำโจทย์ข้อนี้แล้ว ผู้สอนควรจะถามนักเรียนทิ้งท้ายว่า หากไม่ใช่ ด.ญ. เรณูเพียงคนเดียวที่กำลังจะข้ามถนน แต่เป็นเด็กนักเรียนกลุ่มหนึ่ง ถามว่าจะเกิดอะไรขึ้นกับเด็กนักเรียนกลุ่มนี้ ?

ข้อที่ 3

นายจรวดเห็น ด.ญ.เรณู อยู่ห่าง 81 เมตร แล้วใช้เวลาตอบโต้ 2.0 วินาที ระยะทาง s ที่ใช้เท่ากับ $81 - \frac{65}{3.6} \times 2.0 = 44.9$ เมตร

ความหน่วง $a = fg = 0.3 \times 9.81 = 2.94$ ม./ว.^{2}

$$V_f = \sqrt{(18.06)^2 - (2 \times 2.94 \times 44.9)}$$

$$= 7.88 \text{ ม./ว.}$$

$$= 28.4 \text{ กม./ชม.}$$

ดังนั้น รถนายจรวดจะชน ด.ญ.เรณู ด้วยความเร็วเท่ากับ 28.4 กม./ชม.

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

ด้านคณิตและฟิสิกส์

ความเร็วต้น ความเร็วปลาย ความหน่วง และระยะเบรค ค่าใดค่าหนึ่งข้างต้น สามารถคำนวณได้หากทราบค่าอื่น ๆ จากสูตร ดังนี้

$$V_f^{\,2} = V_i^{\,2} + 2as$$

ด้านความปลอดภัย

จากความรุนแรงของการชนด้วยความเร็วประมาณ 28 กม./ชม. สามารถทำให้ด.ญ.เรณูได้รับบาดเจ็บได้แล้วสมมุติว่านายจรวดขับรถด้วยความเร็ว 80 กม./ชม. ซึ่งเป็นความเร็วสูงสุดที่กฎหมายกำหนด ด.ญ.เรณู จะถูกชนด้วยความเร็ว

$$V_f = \sqrt{(22.2)^2 - (2 \times 2.94 \times 44.9)}$$

$$= 15.13 \text{ ม./ว.}$$

$$= 54.5 \text{ กม./ชม.}$$

จากการวิจัยในในสหราชอาณาจักรเรื่อง " ความเร็วกับโอกาสในการเสียชีวิตเมื่อคนเดินเท้าถูกชน " ซึ่งมีดังนี้

- ถ้าคนเดินเท้าถูกรถเก๋งชนที่ความเร็ว 40 ไมล์ต่อชั่วโมง (64 กม./ชม.) 9 ใน 10 คนจะเสียชีวิต
- ถ้าคนเดินเท้าถูกรถเก๋งชนที่ความเร็ว 30 ไมล์ต่อชั่วโมง (48 กม./ชม.) ประมาณครึ่งหนึ่งจะรอด ชีวิต
- ถ้าคนเดินเท้าถูกรถเก๋งชนที่ความเร็ว 20 ไมล์ต่อชั่วโมง (32 กม./ชม.) เพียง 1 ใน 10 คนจะเสียชีวิต

จะเห็นได้ว่าหากขับรถมาด้วยความเร็ว 65 กม./ชม. โอกาสในการเสียชีวิต มีเพียง 1 ใน 10 แต่หากขับมาด้วยความเร็ว 80 กม./ชม. โอกาสในการรอดชีวิตจะเหลือเพียงครึ่งหนึ่งเท่านั้น

ข้อที่ 4

สามารถหาแรงที่ชน ด.ญ.ได้จากสูตร $F = ma$

โดยเริ่มจากหาเวลาที่รถชนผ่านลำตัวของ ด.ญ.เรณู ที่มีระยะ 20 เซนติเมตร เมื่อความเร็วที่ชนเท่ากับ 7.88 ม./ว.

$$t = \frac{s}{V} = \frac{0.20}{7.88} = 0.0254 \quad \text{วินาที}$$

ขั้นตอนต่อมาหาความเร่งที่วิ่งผ่าน ด.ญ.เรณู จากสูตร

$$V_f = V_i + at$$
$$7.88 = 0 + (a \times 0.0254)$$
$$a = 310 \quad \text{ม./ว.}^2$$

แรงที่ชน ด.ญ.เรณู $F = ma = 50 \times 310 = 15{,}500$ Newton

ดังนั้น แรงที่ชน ด.ญ.เรณู มีค่าประมาณ 1.55 ตัน

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

ด้านคณิตและฟิสิกส์

ประยุกต์ใช้สูตร $V_f = V_i + at$ เพื่อหาความเร่งซึ่งสัมพันธ์กับ ขนาดแรงที่เกิดจากการชนของรถ จาก $F = ma$

ด้านความปลอดภัย

จากตัวอย่างโจทย์จะเห็นได้ว่า ถึงแม้รถจะวิ่งมาด้วยความเร็วเพียง 28.4 กม./ชม. เมื่อพุ่งชน ด.ญ. เรณู ยังทำให้เกิดแรงปะทะสูงถึง 1.55 ตัน จะเห็นได้ว่า แค่เพียงความเร็วเพียงแค่นี้ก็ยังสามารถทำให้ ด.ญ. เรณู ถึงขั้นเสียชีวิตได้

ข้อที่ 5

1. คำนวณหาความเร็วจากสูตร

$$s = \frac{V_i^{\,2}}{2fg}$$

แทนค่าในสูตร จะได้

$$50 = \frac{V_i^{\,2}}{2 \times 0.30 \times 9.81}$$

$$V_i^{\,2} = 50 \times 2 \times 0.30 \times 9.81$$

$$V_i = 17.16 \text{ ม./ว.}$$

$$= \frac{17.16 \times 3{,}600}{1{,}000} = 61.8 \text{ กม./ชม.}$$

ดังนั้น รถกระบะขับด้วยความเร็ว 61.8 กิโลเมตร/ชั่วโมง ซึ่งเกินความเร็วที่กฎหมายกำหนด ซึ่งกำหนดให้รถกระบะขับเร็วสูงสุดไม่เกิน 60 กิโลเมตร/ชั่วโมง ในเขตเทศบาล จึงมีความผิดตาม พ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ.2522

ด.ญ. ดาว รวมถึงผู้อาศัยอยู่ภายในรถจะพุ่งไปข้างหน้าตามกฎของความเฉื่อยด้วย ความเร็ว 61.8 กม./ชม. หากไม่มีการคาดเข็มขัดนิรภัย

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

ด้านคณิตและฟิสิกส์

ความเร็ว กับระยะเบรค จะเห็นได้ว่า ระยะเบรคแปรตามความเร็วยกกำลังสอง ดังนั้นถ้าความเร็วเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่า เช่น จาก 30 กม./ชม. เป็น 60 กม./ชม. ระยะเบรคจะเพิ่มขึ้นเป็น 4 เท่า คือจาก 11.8 เมตร เป็น 47.2 เมตร

ความเฉื่อยของผู้อยู่ภายในรถเมื่อเกิดการชน อธิบายโดย กฎข้อแรกของนิวตัน โดยเมื่อแรงลัพธ์เท่ากับศูนย์ วัตถุจะอยู่กับที่หรือเคลื่อนที่ต่อไปข้างหน้าด้วยความเร็วนั้น ๆ โดยจากโจทย์เมื่อรถเหยียบเบรคทันทีทันใดก่อนชนสุนัข คนที่อยู่ภายในรถก็จะเคลื่อนที่ต่อไปข้างหน้าด้วยความเร็วก่อนแตะเบรค

ด้านความปลอดภัย

เมื่อเบรครถทันทีทันใดจะเป็นอันตรายต่อผู้อยู่ภายในรถซึ่งไม่คาดเข็มขัดนิรภัยทั้งคนขับและผู้โดยสาร โดยผู้ซึ่งอยู่ภายในรถจะเคลื่อนที่ต่อไปข้างหน้าตามกฎของความเฉื่อย ซึ่งอาจชนกระจกหรือกระเด็นออกมานอกตัวรถ เป็นเหตุให้บาดเจ็บหรือเสียชีวิตได้

ระยะเบรค เป็นปฏิภาคโดยตรงกับความเร็วของยวดยานยกกำลังสอง ถ้ายิ่งขับเร็วยิ่งต้องการระยะเบรคเป็นทวีคูณ การขับขี่ยวดยานจึงต้องปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด หากฝ่าฝืนหรือไม่ทราบ อาจเสียทรัพย์ หรือ อาจถึงขั้นเสียชีวิตได้ ในกรณีขับรถชนคนตาย ผู้ขับขี่จะมีความผิดตามกฎหมายอาญาด้วย เนื่องจากขับรถโดยประมาท ทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย

ข้อกฎหมาย

1. ผู้ขับขี่รถด้วยความเร็วเกินที่กฎหมายกำหนด (ฝ่าฝืนมาตรา 67 ซึ่งกำหนดความเร็วรถไว้ในกฎกระทรวง ฉบับที่ 6) จะถูกปรับไม่เกิน 1,000 บาท ตามมาตรา 152 พ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ.2522

2. เจ้าของสุนัขจะถูกปรับไม่เกิน 500 บาท ตามมาตรา 147 ในข้อหาปล่อยสัตว์ไปบนทางในลักษณะกีดขวางการจราจร

ข้อที่ 6

1) จากสูตร

$$s = (V_i \times t_r) + \frac{V_i^2}{2fg}$$

แทนค่าในสูตรจะได้

$$s = (25 \times 2.0) + \frac{25^2}{2 \times 0.30 \times 9.81}$$

$$s = 156.2 \text{ เมตร}$$

ตอบ ไม่ชนขอนไม้

2) แทนค่าในสูตรจะได้

$$s = (25 \times 2.0) + \frac{25^2}{2 \times 0.15 \times 9.81}$$

$$s = 262 \text{ เมตร}$$

ตอบ ชนขอนไม้ เพราะระยะที่จะสามารถหยุดได้อย่างปลอดภัยไม่เพียงพอ

3) เมื่อระยะหยุดปลอดภัยที่ต้องการคือ 156.2 เมตร แทนค่าในสูตรเพื่อหาความเร็วที่ควรใช้จะได้

$$156.2 = (V_i \times 2.5) + \frac{V_i^2}{2 \times 0.150 \times 9.81}$$

$$V_i = 18.70 \text{ เมตร/วินาที}$$

$$V_i = \frac{18.70 \times 3,600}{1,000} = 67.3 \text{ กิโลเมตร/ชั่วโมง}$$

ควรลดความเร็วคิดเป็นเปอร์เซ็นต์

$$\frac{90 - 67.3}{67.3} \times 100 = 33.7 \% \text{ หรือประมาณ 1 ใน 3 ของสภาพปกติ}$$

ดังนั้น ในสภาพผิวถนนเปียกหลังฝนตก ควรลดความเร็วลงประมาณ 1 ใน 3 ของความเร็ว ที่ขับได้สูงสุดในสภาพผิวถนนแห้งปกติ เพื่อให้ได้ระยะหยุดรถเท่าเดิม

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

ด้านคณิตและฟิสิกส์

นอกจากระยะเบรคจะแปรตามความเร็วยกกำลังสองแล้วระยะเบรคยังแปรผกผันกับค่าสัมประสิทธิ์แรงเสียดทาน ซึ่งขึ้นกับสภาพของผิวทางในช่วงเวลาที่ขับขี่

ด้านความปลอดภัย

จากโจทย์ ในขณะฝนตกถนนจะลื่นมาก ส่งผลให้ค่าสัมประสิทธิ์แรงเสียดทาน ลดลงครึ่งหนึ่ง จาก 0.3 เหลือ 0.15 ในการขับขี่ต้องระมัดระวังเป็นพิเศษ โดยควรลดความเร็วลงอย่างน้อย 1 ใน 3 ของความเร็วปกติ เพื่อให้ได้ระยะปลอดภัยเท่ากับความเร็วสูงสุดที่ขับได้อย่างปลอดภัยในสภาพถนนปกติ

ข้อเสนอแนะ

หลังจากนักเรียนทำโจทย์ข้อนี้แล้ว ผู้สอนควรจะถามนักเรียนทิ้งท้ายว่า ในกรณีที่หยุดรถไม่ทัน หากนาย ก. ไม่สวมหมวกนิรภัยเหมือนตัวอย่างเห็นในรูปด้านล่าง ถามว่านาย ก. จะเป็นอย่างไร หากนาย ก. ล้มลงหัวฟาดพื้น ?

รูปที่ 7 : เยาวชนผู้ใช้จักรยานยนต์เป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงสุดในการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุ

ข้อที่ 7

จากสมดุลย์พลังงานจลน์เท่ากับพลังงานศักย์

$$E_p = E_k$$

$$mgh = \frac{1}{2} m V_i^2$$

$$h = \frac{1}{2} \frac{V_i^2}{g}$$

$$h = \frac{1}{2} \left(\frac{80 \times 1,000}{3,600} \right)^2 \frac{1}{9.81}$$

$$h = 25.1 \text{ เมตร}$$

ดังนั้น การขับรถจักรยานยนต์มวล 200 กิโลกรัม ชนกำแพงที่ความเร็ว 80 กม./ชม. เทียบเท่ากับการตกจากความสูง 25.1 เมตร หรือเทียบเท่ากับการตกจากตึกสูงประมาณ 8 ชั้นครึ่ง

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

ด้านคณิตและฟิสิกส์

ประยุกต์การใช้งานสมการพื้นฐานของพลังงานศักย์และพลังงานจลน์

$$E_k = \frac{1}{2} m V_i^2$$

$$E_p = mgh$$

ด้านความปลอดภัย

จะเห็นว่ายานพาหนะที่มีความเร็วสูงไม่ว่าจะเป็นจักรยานยนต์หรือรถยนต์ จะมีพลังงานจลน์มาก หากชนกับวัตถุที่อยู่นิ่ง ก็เสียหายและบาดเจ็บหากชนประสานงา ก็ยิ่งเสียหายหนักเป็นทวีคูณ และอาจถึงกับเสียชีวิตได้จึงต้องขับขี่ยานพาหนะด้วยความเร็วไม่เกินที่กฎหมายกำหนดและด้วยความเร็วตามป้ายแนะนำความเร็วบนเส้นทาง

ข้อที่ 8

ระยะหยุดโดยปลอดภัยของรถยนต์ B

$$s = V_i \times t_r + \frac{V_i^2}{2fg}$$

$$= (25 \times 2.0) + \left((25)^2 \frac{1}{2 \times 0.3 \times 9.81} \right)$$

$$s = 156.2 \text{ เมตร}$$

ระยะหยุดโดยปลอดภัยของรถกระบะ C

$$s = V_i \times t_r + \frac{V_i^2}{2fg}$$

$$= (27.8 \times 2.0) + \left((27.8)^2 \frac{1}{2 \times 0.3 \times 9.81} \right)$$

$$S = 186.9 \text{ เมตร}$$

จากการคำนวณ พบว่า เมื่อรถยนต์ B เห็นสินค้าหล่นลงมา สามารถหยุดรถได้ทันเวลา แต่รถกระบะ C ที่วิ่งตามหลังไม่สามารถหยุดรถได้ทัน จึงเกิดอุบัติเหตุชนท้ายรถ B

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

ด้านคณิตและฟิสิกส์

ความเร็ว กับระยะเบรค จะเห็นได้ว่า ระยะเบรคแปรตามความเร็วยกกำลังสอง ดังนั้นถ้าความเร็วเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่า เช่น จาก 30 กม./ชม. เป็น 60 กม./ชม. ระยะเบรคจะเพิ่มขึ้นเป็น 4 เท่า คือจาก 11.8 เมตร เป็น 47.2 เมตร

ด้านความปลอดภัย

จากสถิติของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในปี พ.ศ. 2545 ได้บันทึกถึงจำนวนอุบัติเหตุจราจร ซึ่งมีสาเหตุมาจาก "การขับตามกระชั้นชิด" ว่ามีจำนวนถึง 4,029 ครั้ง

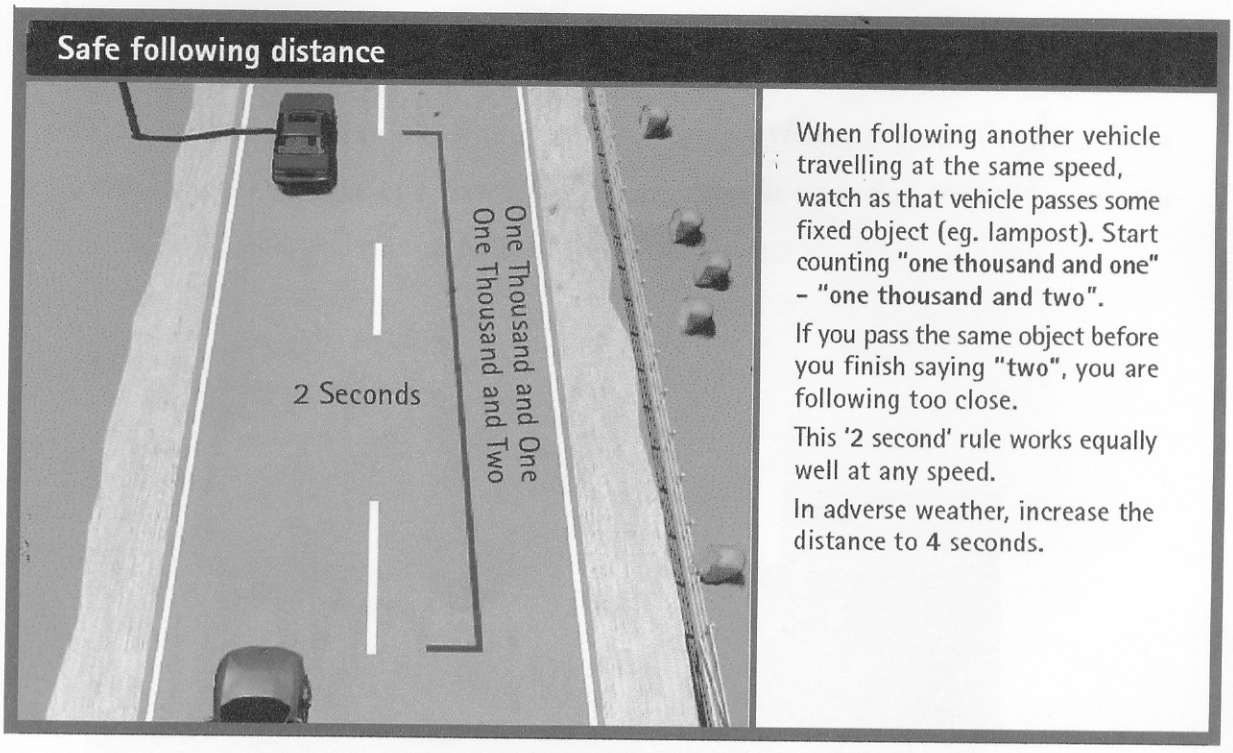

การขับตามที่ปลอดภัย

ที่มา : www.ltsa.govt.nz/publications/docs/mature_drivers_rules.pdf

จากตัวอย่างโจทย์ดังนั้น เพื่อความปลอดภัยในการขับรถตามหลังคันหน้า ผู้ขับขี่ควรขับโดยทิ้งระยะห่างจากรถคันหน้าอย่างน้อย 2 วินาที (กฎ 2 วินาที, the 2 second rule) ซึ่งเป็นกฎที่ใช้กันอย่างแพร่หลายใน สหราชอาณาจักร (United Kindom) ออสเตรเลีย และ นิวซีแลนด์

วิธีการที่จะขับขี่รถตามหลังรถคันหน้าโดยทิ้งระยะห่าง 2 วินาที คือ ให้สังเกตรถคันหน้าขณะที่วิ่งผ่านวัตถุที่อยู่กับที่ เช่น เสาไฟฟ้า แล้วเริ่มจับเวลาในใจ โดยการนับว่า “ปลอดภัยไว้ หนึ่ง ปลอดภัยไว้ สอง” ถ้ารถของเราขับผ่านเสาไฟฟ้าเดียวกันก่อนนับคำว่า "สอง" แสดงว่าเราขับรถใกล้คันหน้ามากเกินไป ให้ลดความเร็วลง (ในต่างประเทศเขามีเทคนิคในการนับเวลา 2 วินาที โดยให้พูดคำภาษาอังกฤษในใจว่า “one thousand and one”, “one thousand and two”)

กฎ 2 วินาทีนี้ใช้กับการขับตามที่ทุกความเร็ว นอกจากนั้น ในสภาพอากาศที่เลวร้าย เช่น ฝนตก ให้เพิ่มเวลาเป็น 4 วินาที

ข้อเสนอแนะ

หลังจากนักเรียนทำโจทย์ข้อนี้แล้ว ผู้สอนควรจะถามนักเรียนทิ้งท้ายว่า หากถนนที่รถทั้ง 3 คันวิ่งเป็นถนนซึ่งรถวิ่งด้วยความเร็วสูง และรถวิ่งเว้นระยะห่างกันเพียงระยะสั้น ๆ ถามว่า หลังจากอุบัติเหตุเกิดขึ้น จะเกิดอะไรขึ้นกับรถกลุ่มหลังที่ขับตามนาย C มา ?

รูปที่ 8 : อุบัติเหตุจากการขับตามกระชั้นชิด

ข้อที่ 9

<u>เมื่อขับมาด้วยความเร็ว 70 กม./ชม.</u>

$$\text{แรงหนีศูนย์กลาง} = \frac{V^2}{127R} = \frac{70^2}{127 \times 250} = 0.15$$

$$\text{แรงต้านแรงหนีศูนย์กลาง} = f = 0.12$$

$$0.12 < 0.15$$

จะเห็นได้ว่าแรงต้านมีค่าน้อยกว่าแรงหนีศูนย์กลาง จึงไม่ปลอดภัย เพราะแรงหนีศูนย์กลางที่มีค่ามากกว่าแรงต้าน จะทำให้รถเสียหลักไถลหลุดออกจากทางโค้ง

<u>ความเร็วที่ปลอดภัยสำหรับการเข้าโค้ง</u>

$$f = \frac{V^2}{127R}$$

$$0.12 = \frac{V^2}{127 \times 250}$$

$$V = 61.73 \quad \text{กม./ชม.}$$

ดังนั้นต้องลดความเร็วก่อนเข้าโค้งให้เหลือน้อยกว่า 61.73 กม./ชม.เพื่อความปลอดภัยจากการขับรถหลุดออกนอกทางโค้ง

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

ด้านคณิตและฟิสิกส์

ทราบถึงความสัมพันธ์ของ สัมประสิทธิ์ของความเสียดทาน ความเร็วในการเข้าโค้ง และรัศมีของทางโค้ง ว่ามีความสัมพันธ์กันดังนี้

$$e + f = \frac{V^2}{127R}$$

ด้านความปลอดภัย

จากโจทย์ การขับขี่มาด้วยความเร็ว 70 กม./ชม. จะทำให้แรงต้านน้อยกว่าแรงหนีศูนย์กลาง จึงไม่ปลอดภัย เพราะแรงหนีศูนย์กลางที่มีค่ามากกว่าแรงต้าน จะทำให้รถเสียหลักไถลหลุดออกจากทางโค้งได้ ผู้ขับขี่ต้องขับรถตามความเร็วที่ป้ายจราจรบังคับหรือแนะนำเพื่อความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น

ข้อที่ 10

จาก $$s = (V_i \times t_r) + \frac{V_i^2}{2fg}$$

เมื่อผู้ขับขี่ขับรถมาด้วยความเร็ว 90 กม./ชม. หรือ 25 ม./วินาที

$$s = (25 \times 2.0) + \frac{25^2}{2 \times 0.5 \times 9.81}$$

$$s = 113.71 \quad \text{เมตร}$$

ดังนั้นผู้ขับขี่ต้องการระยะหยุดปลอดภัยเท่ากับ 113.7 เมตร
จะเห็นได้ว่า คนขับไม่สามารถหยุดรถได้ทัน ภายในระยะ 90 เมตรที่มองเห็นช้าง

<u>ความเร็วที่ปลอดภัย</u>

จาก $$s = (V_i \times t_r) + \frac{V_i^2}{2fg}$$

$$90 = (V_i \times 2.0) + \frac{V_i^2}{2 \times 0.5 \times 9.81}$$

$$V_i = 21.62 \quad \text{เมตร/วินาที}$$

$$V_i = 77.83 \quad \text{กม./ชม.}$$

ดังนั้น ผู้ขับขี่ต้องใช้ความเร็วที่ต่ำกว่า 78 กม./ชม. จึงจะปลอดภัย

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

ด้านคณิตและฟิสิกส์

ระยะหยุดรถ ความเร็ว และความเสียดทานระหว่างล้อกับผิวถนน โดยระยะหยุดรถคำนวณได้จาก

ระยะหยุดรถ $$s = (V_i \times t_r) + \frac{V_i^2}{2fg}$$

ด้านความปลอดภัย

1) การขับขี่ในเวลากลางคืน ในบริเวณที่ไม่มีไฟฟ้าแสงสว่าง ผู้ขับขี่ต้องอาศัยไฟหน้ารถเพื่อช่วยในการมองเห็น ดังนั้นเพื่อความปลอดภัยของผู้ขับขี่และผู้โดยสาร/ซ้อนท้าย และคนข้ามถนน ผู้ขับขี่ใช้ความเร็วที่สามารถหยุดรถได้ทันในระยะที่ไฟหน้าส่องสว่างถึง จากการคำนวณ จะเห็นได้ว่า ระยะส่องสว่างของไฟสูงของรถทั่วไป ที่ผู้ขับขี่สามารถมองเห็นคนข้ามถนนที่ใส่ชุดสีเข้มได้ คือ 90 เมตร ดังนั้น ผู้ขับขี่ต้องใช้ความเร็ว ไม่เกิน 78 กิโลเมตร/ชั่วโมง

2) ในเวลากลางคืน หรือเวลาที่มีแสงสว่างน้อย การมองเห็นวัตถุที่มีสีเข้ม (เช่นคนใส่ชุดสีเข้ม) จะมองเห็นได้ชัดก็ต่อเมื่ออยู่ในระยะที่ใกล้ ซึ่งอาจทำให้ผู้ขับขี่หยุดรถไม่ทัน ดังนั้น นักเรียนควรใส่เสื้อผ้าสีอ่อน เช่น สีขาวหรือสีเหลืองในเวลากลางคืน เพื่อเพิ่มระยะมองเห็นของผู้ขับขี่และเพิ่มความปลอดภัยในการขับขี่ (จักรยาน, จักรยานยนต์) หรือการข้ามถนนของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

หลังจากนักเรียนทำโจทย์ข้อนี้แล้ว ผู้สอนควรจะถามนักเรียนทิ้งท้ายว่า หากช้างเดินเข้าหารถ คนและรถจะเป็นอย่างไร ?

ข้อที่ 11

รถไฟใช้เวลาเดินทางถึงจุดตัด

$$t = \frac{S}{V} = \frac{150}{15} = 10 \text{ วินาที}$$

รถยนต์ใช้เวลาเดินทางถึงจุดตัดใช้เวลา

$$t = \frac{S}{V} = \frac{306}{27.8} = 11 \text{ วินาที}$$

ดังนั้นรถยนต์จึงพุ่งเข้าชนรถไฟเนื่องจากหยุดไม่ทัน

รถที่ขับมาด้วยความเร็ว 100 กม./ชม. ต้องการระยะหยุดปลอดภัย ภายใต้เวลาการตอบโต้ 2 วินาที ดังนี้ :

$$S = V_i t_r + \frac{V_i^2}{2fg}$$

$$S = 27.8 \times 2.0 + \frac{27.8^2}{2 \times 0.3 \times 9.81}$$

$$S = 55.6 + 131.3 = 187 \text{ เมตร}$$

ดังนั้น ระยะที่ติดตั้งป้ายเตือนว่ามีรถไฟข้างหน้าควรห่างจากรางประมาณ 200 เมตร

หาความหน่วงที่รถใช้ในการเบรค

$$V_f^{\ 2} = V_i^{\ 2} + 2as$$

$$a = \frac{V_i^{\ 2} - V_f^{\ 2}}{2s}$$

$$a = \frac{27.8^2 - 0}{2 \times 131.3} = -2.94 \text{ ม./ว}^2$$

หาเวลาที่รถใช้ในการเบรค

$$V_f = V_i - at$$

$$0 = 27.8 - 2.94t$$

$$t = 9.5 \text{ วินาที}$$

รวมเวลาที่ใช้ทั้งหมดในการหยุดรถอย่างปลอดภัยเท่ากับ 2 + 9.5 = 11.5 วินาที

เมื่อรถไฟใช้ความเร็ว 54 กม./ชม. ภายในเวลา 11.5 วินาที จะได้ระยะทาง

$$AB = Vt = 15 \times 11.5 = 172.5 \text{ เมตร}$$

ดังนั้น ในสามเหลี่ยมการมองเห็น "ABC" จะต้องปลอดสิ่งที่กีดขวางการมองเห็น

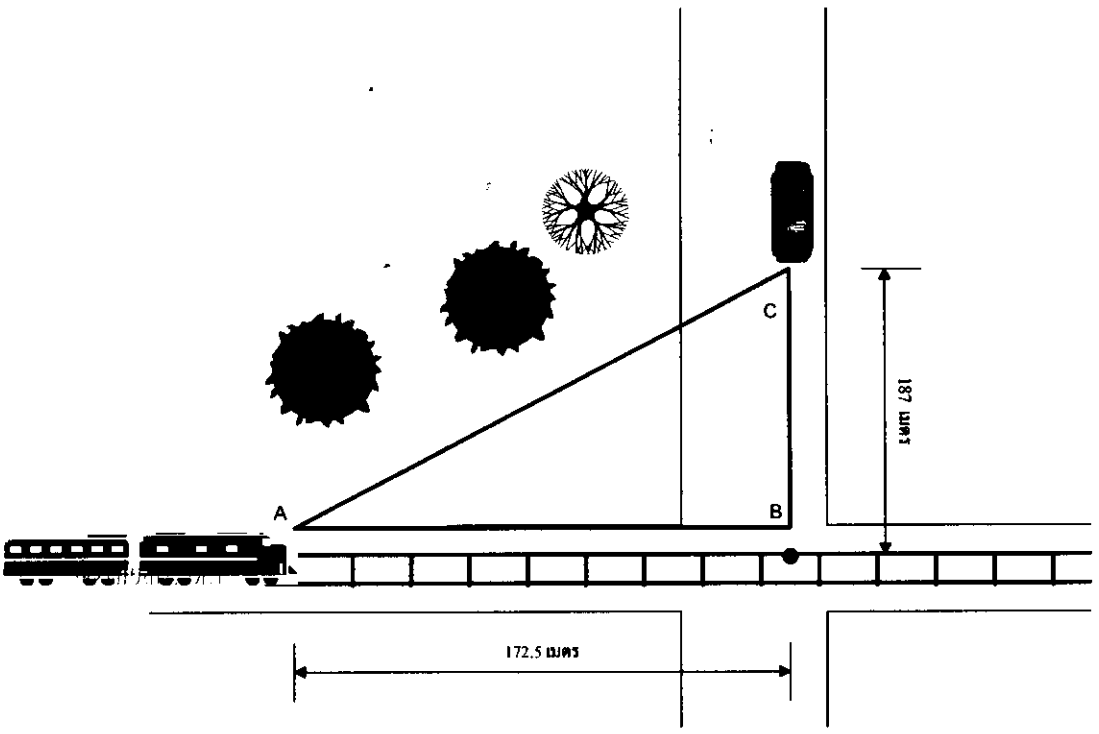

วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

ด้านคณิตและฟิสิกส์

ความสัมพันธ์ของ การมองเห็น ความเร็ว ความหน่วง

ด้านความปลอดภัย

ระหว่างปี ค.ศ. 1988 ถึง 1998 ประเทศไทยมีอุบัติเหตุ ณ จุดตัดทางรถไฟ ระดับพื้น จำนวน 4,688 ครั้ง และมีผู้เสียชีวิต 414 ราย (www.unescap.org/tctd/pubs/safetyfiles/level-crossing-chap-2.pdf) ซึ่งถึงแม้ว่าจะไม่มาก แต่ทุกชีวิตที่สูญเสียไปสามารถป้องกันได้ โดยการเพิ่มระยะมองให้กับผู้ขับขี่ ติดตั้งป้ายเตือน และป้ายบังคับความเร็ว และป้าย "หยุด" หรืออุปกรณ์ความปลอดภัยที่เหมาะสม แต่ที่สำคัญที่สุด คือ นักเรียนและผู้ปกครองจะต้องปฏิบัติตามกฎจราจรอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะ การ "หยุด" ก่อนที่จะข้ามทางรถไฟ

ข้อเสนอแนะ

หลังจากนักเรียนทำโจทย์ข้อนี้แล้ว ผู้สอนควรจะถามนักเรียนทิ้งท้ายว่า หากรถไฟที่วิ่งมามีผู้โดยสารเต็มขบวน และวิ่งมาด้วยความเร็วสูง เมื่อเห็นรถยนต์วิ่งมาก็พยายามเบรค แต่เบรคไม่ทัน จึงพุ่งเข้าชนรถยนต์ถามว่า จะเกิดอะไรขึ้นกับรถไฟ รถ และคน ?